БЕРРИГА НИЗ—ТІАЙЙЦА ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАРА

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО
СВЕТ
арадувл 1923 шера дена

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай областнойи Грозненски городскойи комитетий а Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета а орган
Орган Чечено-Ингушского областного, Грозненского городского комитетов Коммунистической партии Советского Союза и Верховного Совета Чечено-Ингушской АССР

№ 17 (2642)
КІиранди
25
февраль
1962 шу.
Мах 2 кеп.

КХЕТАМЦА КУЛГАЛДЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬА

«Кхы а шерагІа йоаржае дерригача халкъа юкъе социалистически яхь, кхы а чІоагІагІа производствана юкъехьо Іилманеи дикагІча опытаи карагІдаьннараш, бизза пайда эца торонех, хІара предприяте балха планаши социалистически декхараши кхоачаш а тІехкхоачаш а дергдолаш»,— иштта аьннад дукха ха йоаццаш КПСС ЦК харжархошка даьча кхайкарал тІа социалистически яхьах.

Къаьстта чІоагІа яьржай вай мехка социалистически яхь КПСС XXII съезд хинначул тІехьагІа.

1961 шу толамца чакх а даьккха, йоккхий къахьегама коталонаш а йоахаш дІадоладаьд советски наха керда шу — семилетка диълагІа шу.

Денгара ди массаза доала дегІабоагІаш латт вай республика халкъа боахам. Из хьагойт дукха ха йоаццаш кепа техача Нохч-ГІалгІай статуправлене хоамо.

ДІадахача 1961 шера 1960 шерарчул 11,3 процент дукхагІа промышленни продукци арахийцай вай республике.

Советски наьха оамал я моллагІча цхьан болхлочо е коллективо дІадоладаь дика гІулакх хьаллоацаш. Укх шера вай республике социалистически яхь лацара гІулакх дІадоладаьд «Малгобекнефта» НПУ II-ча промысла коллективо.

1961 шера коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен цІи яьккхача цу коллективо тІаийцар доккха декхар да: цар лаьрхІад семилетка диълагІча шера план 23 декабре кхоачашъе. Цул совгІа, дерригa халкъа боахама доакъош сихха дегІадоаладе, аьнна промышленноста, транспорта, гІишлоний организацей болхлошка, хІаьта иштта юрта боахама къахьегамхошка патриотически тІахьехам а баьб цу сий долча коллективо.

Дуккха промышленни предприятей коллективаш я республике КПСС Нохч-ГІалгІай обкомо могабаь из боккхача лоархІамера патриотически тІахьехам хьаллаьца.

Шера йола производственни планаш ханал хьалха кхоачашъе, аьнна социалистически декхараш тІаийцад «Красный молот» завода, мехкдаьттаи газовии промышленноста, иштта кхыча предприятей коллективаша. Духхьал цхьан мехкдаьттаи газовии промышленносте 1180 коллектив я коммунистически къахьегама цІи яккха социалистически яхь лаьца.

Дукха я вай республике производственни планаш кхоачашъяь а социалистически яхьа кулгалдара гІулакх кхетамца вІаштІехьдаьккха а йола предприятеш, масала, Грозненски мехкдаьтта чакхдоаха завод, № 5 йола хІамаш тега фабрика, иштта кхыяраш.

№ 5 йолча хІамаш тегача фабрике цхьаккха болхло, цех, смена яц социалистически яхьа юкъе ца озаш. Укхаза ший ханнахьа социалистически декхараш кхоачашдаьдий хьеж, яхьа итогаш хьагойташ дола хьокхамий доскаш. Сийлен доска, пенгазеташ да. ЛаьрххІа болхлой гул а бийя, яьхача къахьегама коталонех къамаьлаш а деш, дІакхайкаю дирекцеи, парторганизацеи, фабкомои яхьа итогаши хьалхле яьккхараши. Цу гІулакхаша айду болхлой творчески хьинар.

Производственни планаш кхоачашъяр кхыча тайпара лел социалистически яхьа гІулакх тесса, моттийта, вахарца бувзам боацаш леладеча моттигашка. 28 предприяти я республике 1961 шерара производственни план кхоачаш ца еш. Из иштта хургдацар цу предприятешка социалистически яхьа гІулакх лерттІа вІаштІехьдаьккха хиннадаларе.

ВІалла магийта йиш йолаш дац социалистически яхьа гІулакх иштта леладелга. Дийна, творчески гІулакх из хиларга хьежжа хила деза социалистически яхьа кулгалдар.

Социалистически яхь лацари декхараш тІаэцари хьалхара юхьиг мара яц. Боахамий кулгалхой, партийни, профсоюзни организацеш декхарийла я уж декхараш кхоачашдара гІулакх вІаштІехьдаккха, къахьегамхой творчески хьинар производственни заданеш кхоачашъяра тІадерзаде.

Партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша дика вІаштІехьдаккха деза социалистически яхьа пропаганда яра гІулакх, политмассови балха массайолча формаех бизза пайда а эцаш. ХІара къахьегамхочоа дІабовзийта беза парте кердача Программаи XXII съезда кхыча документийи чулоацам.

ДІадаха шу йистедоаллаш КПСС ЦК хиннача идеологически балха хьакъехьарча совещане белгалдаьккхача тайпара, боккхача лоархІамера гІулакх да съезда материалаштеи социалистически яхьаи еш йола пропаганда вахарца, хІара коллектива, къахьегамхочоа хьалхашка латтача декхаращца бувзам болаш яр. Цу пропаганда юкъе йоккха моттиг дІалоацаш хила деза хьалха латтарийи коммунистически къахьегама коллективайи опыт Іомаяри из шерра балха юкъейоалаяри. ТІехьабисараш производстве хьалха латтараашта тІехьакхебар — из да социалистически яхьа керттера декхар.

Низ болча партийни дешаца сийрда а йоахаш, технически прогресс сихъяро, производства кхоачамаш гучадахара, продукци яккхарга дІабода мах лохбара, къахьегама овсарле лакхъяра тІаерзае еза болхлой, специалистий, рационализаторий творчески уйлаш — из да политикаи коммунизм хьалъяра практикаи юкъаметтера дош а наьха вахар дикагІа тоалургдола никъ а.

Шерра йоаржае 1962 шера план — семилетка 4-ча шера план кхоачашъяра йола социалистически яхь!

Советски Эскара 44-шу дизара сийна

МОСКВА, 23 февраль. (ТАСС). Москвичаша чІоагІа дездир Советски Эскареи ТІема-Форда Флотеи Ди.

Советски Эскара Центральни театре тІемахошта доккха шефски концерт оттадир столица искусства мастераша.

Граждански а Даьхен а тІемай ветеранаш тІемахой доакъошка хилар цу дийнахьа, цига Советски Герзацарча Низий сийлен никъ бувцаш шоашта дагадоагІараш дийцар цар.

Дукха нах бар Советски Эскара Центральни Музее.

Саррахьа московски сигале сийрда яьккхар ракетий цІераша, салюта залпах йоккхий топаш йийттар.

Мехко чІоагІа дездир Советски Герзацарча Низий Ди. ЦІей сийна саррахьа салюташ йийкар союзни республикай столицашкеи турпалаш-городашкеи.

☆

23-ча февpале Грозне М. Ю. Лермонтова цІерахча театре Советски Эскареи ТІема-Форда Флотеи 44 шу дизара хетаяь Грознерча гарнизона тІемахоша, городерча болхлоша, гІулакхера бараша, инженерно-технически болхлоша, интеллигенце викалаша дакъа а лоацаш торжественни заседани хилар.

Заседане доклад йир гарнизона начальника П. Т. Левченко.

Советски тІемахошка моаршал а хоатташ къамаьлаш дир заседане Грозненски горисполкома председатела нов. Похвищева, Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода коммунистически къахьегама установка оператора нов. Зеленко, Нохч-ГІалгІай пединститута хьехархочо, исторически Іилмай доктора нов. Гриценко, ВЛКСМ Ленински райкома секретара нов. Кошеваяс.

ТІемахошка моаршал хаттарах чІоагІа баркал а оалаш къамаьл дир моттигерча гарнизона эпсар нов. Огурцова.

☆

Советски Эскареи ТІема - Форда Флотеи 44 шу дизара хетаяь торжественни заседанеш хилар республика предприятешка, колхозашка, совхозашка, районни центрашка.

Грозненски гарнизона тІемахой дуккхаза вІашагІкхийтар граждански тІем тІеи Сийлахь-боккхача Даьхен тІем тІеи дакъа лоацаш хиннарашца. ЧІоагІа уйла тІаяхийта ладийгІар тІемахоша запасе волча генерала-майора нов. Григоровича, запасерча подполковника нов. Суслина, запасерча капитана нов. Лобанова, 1918-ча шера Грозне БІаь дийнахьа лаьттача тІеме дакъа лоацаш хиннача пролетарски батальона командира нов. Михайлика даьча къамаьлашка.

ДЕПУТАТАЛЛА КАНДИДАТАШ ШОАЙ ХАРЖАРХОЙ БОЛЧА

Доккхача цІей хьисапе чакхъювл вай республике укх деношка СССР Лакхехьарча Совета депутаталла оттабаьраш шоай харжархошца вІашагІкхетара хетаяь собранеш. Дукха нах вІашагІкхийттабар Наурски районни культура ЦІагІа укх деношка. Харжархой гулбеннабар СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла харжа оттаваьча кандидатаца КПСС Центральни Комитета РСФСР йолча юрта боахама отдела заведующеца Иван Степанович Панькинцеи СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла кандидат волча КПСС Нохч-ГІалгІай обкома хьалхарча секретараца Александр Степанович Трофимовцеи вІашагІкхета.

Собране къамаьл даьча доверенни волча нов. Ремезова дийцар И. С. Панькина къахьегама гІулакхий а общественни балха а хьакъехьа, хІаьта доверенни волча нов. Межура дийцар А. С. Трофимова балхах а вахарах а дола хІамаш. Цу кандидаташта тІехьа хоржамаш хулача дийнахьа кхадж тасса беррига къахьегамхой тІахьийхар цар.

Собране къамаьлаш даьча харжархоша нн. Курушина, Шамловскаяс, Абдуллаева, Абдулазимова, кхычар доккха баркал аьлар Коммунистически партена, цо советски наьха чІоагІа йоакхо еш хилар бахьан долаш. Цар иштта белгалдаьккхар района юрта боахам дІахо дегІабоалабара, къаьстта комсаш лелаелгеи жа леладелгеи а долаш, де мел доагІар де дезаш хилар. Депутаталла харжа кандидаташ бараштa цхьадола наказаш делар цар.

Собране къамаьлаш деш депутаталла харжа кандидаташ болча И. С. Панькинеи А. С. Трофимовеи чІоагГІа баркал аьлар шоаех иштта боккха тешам а бенна сий дола гІулакх шоашта тІадилларах, хІаьта шоай харжархой хьашташ кхоачашдара низ кхо ца беш шоаш хургхиларах дош а делар.

* * *

СССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидаташ болча КПСС ЦК РСФСР йолча бюро юрта боахама отдела заведующеца И. С. Панькинцеи КПСС Нохч-ГІалгІай обкома хьалхарча секретараца нов. А. С. Трофимовцеи иштта вІашагІкхийтар Шелковской районера харжархой а.

* * *

Республикански пионерий Дворец харжархоех хьалийза яр самардийнахьа. Хоза кийчъяьяр йоккха зрительни зал. Ленински районера къахьегамхой гулбеннабар № 434 йолча Грозненски хоржамий округе гІолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа кандидат волча Виктор Васильевич Шелубцовцеи № 563 йолча Ленински хоржамий округе гІолла Къамий Совета депутаталла харжа кандидат, Ерригроссийски Халкъа боахама Совета председатель а РСФСР Министрий Совета председатела заместитель а волча Сергей Александрович Афанасьевцеи вІашагІкхета.

Собране хьалхагІа къамаьл даьча доверенни йолча нов. Батаевас чІоагІа хоза дийцар В. В. Шелубцова къахьегама а вахара а хьакъехьара хІамаш.

— Дика новкъост а Іалаьмате йоккха балха опыт йола новатор а вола Виктор Васильевич ший харжархой йизза йоакхо еш хургхилар шеко йоацаш да, — аьлар нов. Батаевас ший къамаьл чакхдоалаш.

Къамаьл даьча доверенни волча нов. Черемина харжархошта дІадовзийтар С. А. Афанасьева общественни гІулакхаш а творчески болх а.

Иштта къамаьлаш дир собране № 1 йолча хІамаш тегача фабрика болхлочо нов. Бережковас, Грозненски консервни комбината директора нов. Яхшаатовас, пединститута студентка нов. Тетяповас, заготовкай управлене реалбаза директора нов. Ахматова, цхьоалагІча городской больница лоро нов. Сазановас. Депутаталла кандидаташ болчарна цхьадола наказаш делар цар.

Нн. Шелубцовеи Афанасьевеи чІоагІа баркал аьлар СССР Лакхехьарча Совета депутаталла шоай кандидатураш оттаярах, хІаьта шоаех иштта чІоагІа тешам бенна харжархоша тІадилла сий дола гІулакх дизза кхоачашдара низи хьинари кхо ца деш шоаш хургхилар дІахойташ дош а делар.

Собрани йистеяьлча нефтяной института самодеятельни коллективо сакъердаме концерт оттадир харжархошта.

Дика хоамаш

Хоржамий сийна

Доккхий къахьегама толамаш доах 1961 шерарча Ерригсоюзни социалистически яхье шоллагІа моттиг яьккхача «Сунжанефта» НПУ мастера А. Панфилова кулгалдеча, коммунистически къахьегама коллектив яха цІи лелаеча бурув деттача бригадо.

Бригадо лаьрхІад хьалхарча квартала план СССР Лакхехьарча Совета хоржамаш деча денга кхоачашъе.

Сунжерча бурув деттараашта юкъе эггара хьалха февраль беттара план 11 ди хьалхагІа ше кхоачашъярах рапорт делар бригадо.

Дика болх беш ба бурув деттараш Г. Горлов, А. Жданкин, Н. Малашкин, бурильщика гІончаш С. Пугоев, Т. Кодзоев. Ш. Гиреев, иштта кхыбараш а.

А. БАКАЛЮК.

160 ІАЬХАР КХЕБЕРГБА

КПСС ЦК мартовски Пленуман СССР Лакхехьарча Совета хоржамаштеи дикача совгІаташца накъа бахара чуийнна къахьегаш ба Наурски района «Терский» опытно-хьоккхама жа леладеча совхоза болхлой. Семилетка диълагІча шера план ханал хьалха кхоачашъяра социалистически яхь яьржай хІанз совхозашка, колхозашка, предприятешка.

Цу яхье яьннай дика опыт йола, воккхагІа вола жа Іу Батыров Хьамид керте латта бригада а. ХІанз бригада лелабеш 714 жий ба. Уж дерригаш а хІанз дахка доладеннад.

Шоай торонашка а хьежа хІара 100 жийна тІехьа 160 Іаьхар кхебе дош деннад жаІуша. Дагадоххарах деннадац из дош. Ьарт таинача коллективо хьалххехьа денз кийчо яьй из гІулакх лерттІа чакхдаккхар духьа. Масала, дІадахача шерре а жа чудоахкача моттигашта гаьна йоаццаш кхоачамболлаш гІожа доакъари силоси Іоттаьй, жа дахкара эша оцаркаш Іалашъяьй, лерттІа ремонт яьй желашта. Цу дерригача гІулакхо горо хилийтай укх тІеххьарча кхаь бетта цхьаккха устагІа ца болийташ Іангара баккха.

ХІанз сихденна дахкаш латт жерч. Іодаь дерригa Іоахарий унахцІенеи дикеи да.

Д. ПОЛЯКОВ.

ЗАДАНЕШ ТІЕХКХОАЧАШЪЕШ

КПСС XXII исторически съездо тІаийцача вай мехка коммунистически общество хьалъяра Программа дегаш ураоттадаьча Грозненски крекинг-завода коммунистически къахьегама цІи лелаеча № 7-8 йолча установка коллективо дика толамаш даьхад.

Укх шера февраль бетта дизельни доагор арахецара план 19-ча февралеи, хІаьта кхыйола мехкдаьтта сийрда продукташ арахецара план 21-ча февралеи кхоачашъяьй установка коллективо. Бетта йола паччахьалкхен план ханал хьалха кхоачашъярал совгІа, къахьегама овсарле лакхъеш, продукци кийчъярга дІабода мах лохбеш, социалистически декхараш кхоачашдеш болх баьб установка къахьегамхоша. Планал совгІа 3 эзар тонн мехкдаьтта сийрда продукташ арахийцай цар.

Уж дерригa декхараш кхоачашдара чІоагІа новкъостал хиннад кердача тайпара эргайоаккхаш установка тоаярах.

Установка кердача тайпара эргайоаккхаш тоаяра увттаеш йола хІанзара центробежни хьисапах хьаяь «КВН-55-120» яха насосаш оттаяьй укхаза вай республике эггара хьалха. Установка эргаяьккха тоайича болх бе ховргдолаш Іомабаьб коллектива беррига членаш. Дикка-дикагІа болх бу хІанз керда оттаяьча насосаша болхлоша енна рационализаторски предложенеш юкъейоалаярах. Дизельни доагор дукхагІа даккхара хьалхагІа мехкдаьтта чакхдоаккхаш хиннача ректификационни колонна чурча коачала юкъе пар ухийтаргболаш болх вІаштІехьбаьккхаб. Из кердадар балха юкъедоаладар бахьан долаш хьалха кийчдеш хинначул дуккха а дукхагІа дизельни доагам арахец установка.

Къахьегама овсарле лакхъяра, арахецаш йола продукци дикагІа хилийтара, паччахьалкхен план ханал хьалха кхоачашъяра чІоагІа къовсам лоаттабу операторaша Гильдеев Равила, Тарасов Ивана, оператора гІончаша Юнусов Іаьлас, Харитонов Ивана, иштта кхыбараша а. Балха нормаш массайолча хана тІехкхоачашъю цар. Уж толамаш даха вІаштІехьдоал цар цхьа барти цхьоагІои йолаш къахьегарах.

Кастта хургйолча КПСС ЦК мартовски Пленума сийна кхы а дикагІа толамаш дахара низи хьинари кхо ца деш къахьега лаьрхІад № 7-8 йолча установка коллективо.

Т. УЖАХОВА.

Сурта тІа: (аьрдехьара аьттехьа) оператор Р. Гильдеев, оператора гІончаш І. Юнусов, И. Харитонов.

И ПЛИЕВА сурт.

1100 хьакха дІалургья дулха

Укх шера кхаба а кхаьба дулха 1100-нел кІезигагІа йоацаш хьакха паччахьалкхенна дІаяла лаьрхІад совнархоза чуйоагІача Надтеречни района УРС-а подсобни боахама ферма коллективо. Соахка енначул шоззеи ахаззеи дукхагІа хул из. Цул совгІа кхаба лаьрхІача хІара хьакхий дозал 100 килограммал лохагІа доацаш хилийта дош деннад хьайбаш лелаераша.

— Из доккха декхар да, — йоах подсобни боахама директора П. Михайловича, — республика хьалхле лелаерий совещане Нохч-ГІалгІайчен хьакхарч лелаерашка даьча кхайкаралла тха болхлоша лу жоп да из.

Къаьстта хьакхий дулх дукхагІа даккха лаьрхІад ферма болхлоша хурскаш ебаяра чотах. Укх шера хІара нана-хьакхийна тІехьа 22 хурски, хІаьта цкъа яхкача хьакхийна тІехьа 7 хурски кхее дош деннад свинаркаша Пылова Нинас, Шевченко Феняс, Агапова Аннас.

Уж доккхий декхараш кхоачашдара хІанззе а хьайбашта лерттІа гІулакх дара болх дика вІаштІехьбаьккхаб свинаркаша. Ферме мел йола яхка хьакхарч оттаяьча рационах хан-ханнахьа дуа хІама телаш, чуйоахка моттигаш цІенъеш лелаю. Царна ду гІулакх зехьа довц. Еррига хьакхарч хІанз дика яхкаш латт, хьаяь хурскаш а унахцІена я, хІаьта цхьаккха ца къастийташ хьал а кхею уж.

Дика вІаштІехьбаьккхаб свинаркаша кхаьба хьакхарч дІаялара болх а. Ер шу доладеннача хана денз 5 тоннал совгІа хьакхий дулха лаьрхІа паччахьалкхенна хьакхарч дІаеннай Пыловас, Шевченкос, Агаповас, хІаьта хІанз кхы а 200 хьакха дІаяла кийчлуш а ба. ХІанз деннеи буси 410—420 грамм дулх тІакхет хІара хьакхийна.

Н. ПЕТРУХИН.

Мехкдаьттахой керда толамаш

Мехкдаьтта даккхара ворхІ шерара план укх шера кхоачашъяра боккха лоархІам болаш да мехкдаьтта доаллаш йола керда моттигаш лахар.

ЧІоагІа лаьгІденнад укх тІеххьарча шерашка Горагорскерча къаьнача скважинашка мехкдаьтта.

Дукха промышленни мехкдаьтта лу Іаьлий-Юртеи Алхазовеи яьхача кердача №№ 100, 103 йолча скважинаша.

ХІанз тохкама балхаш деш я соахка вІашагІъелла Іаьлий-Юртара кІоарга тохкама бурув детта контора. Семилетка диълагІча шера конторо лаьрхІад 5 кІоаргача скважина бурув тоха, вешта аьлча шера 18 эзар совгІа метр кІоарга бурув тоха. ХІара кердача скважина кІоаргал 3000 метрал дукхагІа хилийта лаьрхІад планах. Эггара хьалха дІайолаяьй № 112 йола Алхазовера скважина. Укхаза урагІъяхай 41 метр лакхал дола вышка, чакхдаьхад монтажни балхаш, керда дикагІа йола оборудовани дІа а оттаеш. Укх деношка цу скважине бурув тоха йолаеннай къонача мастера В. Петрова бригада. Бригаде балхаш деш ба говза бурильщикаш Ю. Красильников, В. Буклов, бурильщика гІонча Х. Албастов, иштта кхыбараш. Цу хьинарерча бригадо доккхий толамаш доахаргхилар хьахьокх цар хьалхарча къахьегама толамаша. Технологически бокъонаша маяххара говза, денна йола нормаш кхоачаш а еш, дІахьу бригадо хьалхарча 500 метра бурув тохара гІулакх.

Йоккха къахьегама котало яьккхай 2-ча участка № 109 йолча буровой мастера Миронова кулгалдеча комсомольско-кагирхой бригадо. Бригадо 20-ча февpале кхоачашъяьй бетта йола бурув тохара план. ХІаьта хІанз март бетта чотах болх беш а я из.

Из къахьегама котало яккха торо хиннай бригада нн. Г. Шевченко, П. Васильев, С. Бекмурзиев, Ю. Нефедов санна бола дика болхлой (бурильщикаш) хилар бахьан долаш.

Доккхача хьинарца а барт тайна а дІадоладаьд Горагорскерча мехкдаьттахоша семилетка диълагІа шу.

А. ХАМЗАЕВ, «Горскнефта» НПУ инженер.

КХОАЧАШДЕРГДА УКХ ШЕРА

СОВНАРХОЗА МЕХКДАЬТТА ЧАКХДОАХАЧЕИ ХИМИЧЕСКИИ ПРОМЫШЛЕННОСТА УПРАВЛЕНЕ ПРЕДПРИЯТЕИ БОЛХЛОЙ 1962-ча ШЕРАРА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

Семилетка кхоалагІча шера дика болх баьб Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача болхлошеи химикашеи. Промышленни производства шерара программа ханал хьалха 25 декабре кхоачашйир, къахьегама овсарле плано лаьрхІачул 2,3 процент лакхъелар, товарни продукцега дІадодар 1725 эзар сом кІезигдир. Мехкдаьттеи мехкдаьтта продукташи йовлга нормах лаьрхІачул 6 эзар тонн кІезигдир. Кхо эзар гарггарча рационализаторашеи изобретателашеи дакъа лаьцар предприятеш технически эргаиоахача юкъе, цар енна предложенеш юкъеяхьаро 1400 эзар сом пайда белар.

Парте XXII-ча съезда решенеш кхоачашъеча шоашкара доагІар де гІертача технологаша чІоаггІа хьаллаьцар МагІалбика мехкдаьттахоша дІадоладаь патриотически гІулакх. Семилетка диълагІча шера программа ханал хьалха кхоачашъеи СССР Лакхехьара Совет хоржача денна сий долаш накъа бахеи йолаяьча социалистически яхьа юкъе а баха шоашта укх тайпара социалистически декхараш тІаэц цар:

технически прогресс, дикагІа барий опыти прогрессивни технологии шерра юкъеяхьар, болх беш йолча установкашта модернизаци яр ларде а лаьца промышленни производства еррига план ханал хьалха 25-ча декабре кхоачашъе, массехк миллион сома маьха кхы тІа а продукци хьае;

планах лаьрхІачул совгІа цхьа процент промышленни производство дегІайоагІилга Іалашде;

заданел совгІа 2 процент къахьегама овсарле лакхъе;

болх бе йолайолийтача объектай керда техника Іома а яь, плано лаьрхІар миссел продукци арахецилга Іалашде;

Грозненски химически заводе полиэтилен; мехкдаьтта чакхдоахача новогрозненски заводе полиизобутилен;

опытно-промышленни установкашкара керда технологически процессаш Іомае;

крекинг-заводе «Г-18»; нефтемаслозаводе тоІаьйча газии новкъосталца мехкдаьтта езача остаткашта деасфальтаци елга;

арахецача продукце дикал лакхъе, высокооктанови автобензинаш доахилга дІадахача шера боарамал 35 процентал кІезигагІа хургдоацаш айде;

изобретательскии рационализаторскии предложенеш юкъеяхьара чотах 1,3 миллион сом кходе;

мехкдаьттеи мехкдаьтта продукташи йовлга плано оттаяьча нормал 5 эзар тонн кІезигагІа хургдоацаш шера лохде, заводера араухача хишца мехкдаьтта продукташ хулга чІоаггІа лаьгІде.

13 эзар квадратни метрал кІезигагІа йоацаш нах чубаха цІеноши 2 берий беши эксплуатаце дІалойла.

Мехкдаьтта чакхдоахача болхлошеи химикашеи дош лу Коммунистически партенеи Советски правительстванеи шоаш тІаийца декхараш сийленца кхоачашде а коммунизм хьалъяра гІулакха доаггІа дакъа лаца а.

Социалистически декхараш дийца а дийца тІаийцад совнархоза мехкдаьтта чакхдоахачеи химическии промышленноста управлене профсоюзно-боахама актива собране.

СССР Лакхехьарча Совета депутаталла оттабаь кандидаташ

ГАЙРБЕКОВ Муслим Гайрбекович

Гайрбеков Муслим Гайрбекович ваьв 1911-ча шера Нохч-ГIалгIай АССР Ачхой-Мартана района Валерик яхача юрта. Къахьега волавеннав из 1932-ча шера. Болх бир цо Грозненски рабфака директор волаш, хIаьта 1935-ча шера — Грозненски мехкдаьтта техникума директоралла.

1936-ча шера нов. Гайрбеков партийни балха тIа вигар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома Iилмаи школаи отдела инструкторалла. Цу шерре а балха вохийт из Нохч-ГIалгIай АССР халкъа просвещене комиссариата школай управлене начальникалла.

1940-ча шерагара 1941 шерага кхаччалца нов. Гайрбекова болх бу Нохч-ГIалгIай АССР халкъа комиссарий Совета председатела заместитель волаш. 1941-ча шера парте областной конференце КПСС обкома членалла хержар нов. Гайрбеков, хIаьта парте обкома пленумо КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретаралла хержар из.

1941—1942 шерашка 114-ча Нохч-ГIалгIай дошлой дивизе тIема комиссар а волаш Советски Эскаре гIулакх дир Муслим Гайрбековича.

1943-ча шера Москве КПСС ЦК чуйоагIача парторганизатораш кийчбеча Лакхерча школе деша вохийт нов. Гайрбеков. 1944-ча шера болх бир цо парте Кустанайски обкоме.

1947-ча шерагара 1949-ча шерага кхаччалца город Алма-Ата райкома инструктор волаш болх бир Муслим Гайрбековича, цул тIехьагIа — Казахстана Компарте ЦК агитацеи пропагандаи отдела инструкторалла. 1956-ча шера город Алма-Ата диъ шерарча партийни школе деша вахийтар.

1957-ча шера КПСС ЦК дешачара хьа а вийха город Грозне кулгалдеча балха вохийт Муслим Гайрбекович. Укхаза 1958-ча шера Нохч-ГIалгIай Автономни Республика Министрий Совета председателалла хьожаву из. Нов. Гайрбеков КПСС XXI-чеи XXII-чеи съездий делегат хиннав.

Даьхено лакха лоархIам баьб М. Г. Гайрбекова къахьегама. Цунна еннай Къахьегама ЦIеча Байракха ордени Советски Союза медалаши.

Нов. М. Г. Гайрбекова регистраци яьй № 565 йолча Октябрьски хоржамий округе СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатий кандидаталла.

Леонид Сергеевич СОБОЛЕВ

ЦIи хеза советски писатель Леонид Сергеевич Соболев ваьв 1898 шера город Иркутске, отставке ваьннача паччахьа эпсара дезала юкъе. 1910-ча шерагара 1916-ча шерага кхаччалца Петербурге кадетски корпусеи цул тIехьагIа форда училищеи дешаш хиннав из.

Леонид Сергеевич Соболева форда училище йисте яьккхача ханна къаьна эскар дIа а хецаш ЦIе Эскари ЦIе Флоти вIашагIйоллаш декрет арадаьлар. Леонид Сергеевич Соболев ше раьза а хинна флоте а ваха «Орфей» яхача эсминаца шана поход йир Гельсингфорсера Кронштадт. 1919-ча шера июле «Андрей Первозванный» яхача линейни кема зIамагIа вола штурман а волаш ЦIе Горка яхача фортера революцена духьалара восстани йохаеча дакъа лоацаш хиннав.

1920-ча шерагара 1931-ча шерага кхаччалца Леонид Сергеевич Соболев Балтийски флота кемаш тIа а Балтийски флота штабе а болх беш хиннав.

1931-ча шера эскарера мукъа а ваьна ший берригa низ литературни балха дIабеннаб цо. 1933-ча шера «Капитальный ремонт» яха цун хьалхара роман арахийцад. Писатела цIи чIоаггIа дIахезар советски наха меттел доазол дехьара бараштa а.

1934-ча шера писателий Ерригсоюзни хьалхарча съезде Соболев хержар советски писателий Союза правлене членалла. 1937-ча шера денз СССР-а советски писателий Союза президиума член ва из. Боккха Даьхен тIом хиннача шерашка «Правда» тIема корреспондент а волаш Одессеи Севастопольи лораеш даьча турпалерча тIемашта юкъе дакъа лоацаш хиннав Леонид Соболев. Советски халкъа турпалера къовсам, цун тешамерча къонгий — салтий, матросий, Советски Эскареи Флотеи командирий денал дола, цхьанна хIамо а юхатохаргйоаца турпалера майрал ювцаш, наьха дегаш ураоттадеш цо яздаьча дувцарашеи очеркашеи наха юкъе чIоагIа дIахозайир цун цIи. 1943-ча шера «Морская душа» яхача, дувцараш тIадолча цун книжкана Паччахьалкхен шоллагIча степена премий еннай.

ТIема юкъе дакъа лацарах Даьхен тIема I степена ши ордени Советски Союза ялх медальи еннай Леонид Сергеевич Соболева. Советски литература дегIадоаладеш чIоагIа къахьегарах 1958-ча шера Ленина орден еннай цунна.

ХIанз нов. Соболев — СССР писателий Союза секретарь, РСФСР писателий Союза правлене председатель, машар лорабара Советски комитета член, советско-венгерски доттагIлен Общества вице-президент.

Грозненски мехкдаьтта Iилма-тохкама института, «Красный металлист» яхача Ставропольски станокаш еча завода, Калмыцки АССР-а Приютненски района № 4 йолча жа леладеча совхоза, Кабардино-Балкарски АССР писателий Союза, Дагестански АССР Маркова цIерахча юртбоахама артела колхозхоша, Къилбаседа-ХIирий Хетагурова цIерахча педагогически института коллективай юкъарча собранешка массава раьза а волаш № 22 йолча Ставропольски округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла кандидат оттаваьв Леонид Сергеевич Соболев.

ИЛЬЯСОВА Джансари

Ильясова Джансари яьй 1937-ча шера Нохч-ГIалгIай АССР Курчалой районерча Гельдиген яхача юрта колхозника дезала юкъе.

Къахьега йолаеннай из ший 16 шу даьлча Киргизски ССР Фрунзенски областа Панфилова районерча Литвинова цIерахча колхозе. 1957-ча шера цIа а ена Курчалой района Ленина цIерахча колхозе болх бе йолаелар из.

Шу даьнначул тIехьагIа инициатива йола къона колхозхо хьажкIаш лелаеча звено звеньевойла хьожайир. Цу балха тIа хьахьекхар цо хьинар долаш къахьегамхо а лакхача хьувкъама мастер а ше хилар.

Къахьегам дика вIашагIболлар, балха шерра агротехника юкъеяхьар, республике дикагIа болча хьажкIаш лелаерий опыт ший балха юкъейоалаяр — комсомолка нов. Ильясова хIара денна беча балха юкъера керттерадар да. Цу дерриганеша дезачунга кхоачаву.

1960—61 шерашка ше леладеча 22 гектар йолча лаьттара, хIара гектара тIара 60 центнерал совгIа фуалъяьха дика хьажкIаш чуенай звенос. Цунца юкъеяхар из эггара дикагIа болча хьажкIаш лелаераштa.

ХьажкIаш дика хьувкъаяра лаьцача социалистически яхье лакхара хьокхамаш дахарах Д. Ильясовайна еннай Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота, ВЛКСМ обкома ши Сийлен грамота, ВЛКСМ райкома Хоастора лист.

Д. Ильясовас хьинаре дакъа лоац района общественни вахара юкъе. Из района къахьегамхой депутатий Совета депутат я.

Курчалой района В. И. Ленина цIерахча, Грозненски района «Новый быт» яхача юртбоахама артелий колхозхой юкъарча собранешка массава раьза а волаш № 567 йолча Грозненски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла кандидат оттаяьй нов. Ильясова Джансари.

ОАХА ЯЗДАЬЧОХ ХИННАР

«Беррига низ — болх тоабара» иштта корта а болаш, № 100 йолча «Сердало» тIа кепа теха яр «Горец» яхача совхозера кхоачамбоацараш дувцаш йола корреспонденци. Цу корреспонденце хьакъехьа укх тайпара жоп лу КПСС Урус-Мартана райкома секретара нов. Ибриева: «Хьайбай боахама эсала доал дар бахьан долаш цIенхаштта бехк баьб керттерча зоотехника нов. Якаева, хIаьта автотранспорта болх баккха ма беззара вIаштIехьа ца баккхарах гаража заведующи нов. Магомадов балхара дIа а ваьккхав...».

Михаил Андрианович ЕВСЕЕНКО

Болхлочун воI Михаил Андрианович Евсеенко ваьв 1908 шера Грузински ССР Хашури яхача городе. Къахьегама никъ дIаболабаьб Камо цIерахча ФЗУ школе слесара ученикагара, цул тIехьагIа болх баьб мостостроительни заводе слесара гIонча волаш а тIехьагIо Тбилисерча 26 Бакински комиссара цIерахча заводе слесарь-сборщик волаш а.

1929 шера Советски Союза Коммунистически парте членалла вахав.

1930 шера Азербайджански индустриальни институте деша вода Михаил Андрианович, из йистеяьккхачул тIехьагIа цо болх бу хьалхагIа мехкдаьтта промысла заведующе заместителалла, цул тIехьагIа заведующелла, тIаккха Азнефтекомбината «Лениннефть» яхача треста управляющелла.

Производственни болх общественни балхаца дика тарбеш лелабу нов. Евсеенкос. Дукхаза а хийржав из хьалхле лелаеча партийнии советскии органашка. 1937 шера Бакински горисполкома председателалла болх баьб цо.

1938 шера Наркомтяжпрома аппарате балха вохийт М. А. Евсеенко. Цо болх баьб мехкдаьтта доахача управлене начальникалла, Кавказа Главнефтедобыча начальникалла, мехкдаьтта промышленноста наркома заместителалла, СССР малхбоалехьарча районий мехкдаьтта промышленноста министралла. Министерстваш вIашагIтехачул тIехьагIа 1948 шерагара денз 1958 шерага кхаччалца М. А. Евсеенкос болх бу СССР мехкдаьтта промышленноста министра хьалхара заместитель волаш, мехкдаьтта промышленноста предприятеш яра министралла, СССР мехкдаьтта промышленноста министралла.

1958 шера май бетта город Грозне вайтав Нохч-ГIалгIай экономически административни района совнархоза председателалла болх бе.

Михаил Андриановича хьинаре къовсам лоаттабу Нохч-ГIалгIайчен промышленностьи юрта боахами дегIабоалабара тIехьа, республика общественнии политическии вахара юкъе дакъа лоац. IX-ча областной Нохч-ГIалгIай партийни конференце КПСС обкома членалла хержав нов. М. А. Евсеенко. Пленумо КПСС обкома бюро членалла хержав из. КПСС XXII-ча съезда делегат хиннав. Из ва Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат.

Даьхенна дика гIулакх дарах Михаил Андрианович Евсеенкона еннай Ленина йиъ орден, Къахьегама ЦIеча Байракха орден, Советски Союза пхиъ медаль.

Грозненски химически завода, Новогрозненски ТЭЦ-а болхлой, гIулакхерча наьха, инженерно-технически болхлой йоккхийча собранешка массава раьза а волаш № 564 йолча Заводской хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете депутатий кандидаталла оттаваьв нов. М. А. Евсеенко.

МАГОМАДОВ Мухьади

«Старогрознефть» яхача мехкдаьтта промыслови управлене скважинашта еча эксплуатаце шоллагIча методий керда цех вIашагIйоллача хана, опыт йолаш болча операторех цу балха тIа мала вохийтаргвар-хьогI, аьнна хаттар эттача, хьалхарчарца цIи яьккхар Магомадов Мухьаде а.

Болхлочун воI нов. Магомадов Мухьади ваьв 1930 шера город Грозне. Эггара хьалха болх бе волавеннав из 1944 шера № 7 йолча Оренбургски машиннаькъа строительно-ремонтни часте маляралла. Цигара 1945 шера «Актюбинскуголь» яхача № 3 йолча шахте крепильщикалла болх бе вахав. ХIаьта крепильщика говзал Iомаяь ваьнначул тIехьагIа, горни мастералла хьожаваьв. ТIехьагIо нов. Магомадова болх бу «Актюбнефтеразведка» яхача геолого-поискови конторе болхло, слесарь волаши цул тIехьагIа бурильщика помощник волаши.

1957 шера город Грозне а вена, «Старогрознефть» яхача мехкдаьтта промыслови управлене цхьоалагIча промысле скважинай оборудованена лаьттан кIалха ремонт еча оператора помощникалла а, цул тIехьагIа шоллагIча методех мехкдаьтта доахача цеха операторалла а балха вахар Магомадов Мухьади.

1957 шера КПСС членалла дIаийцав нов. Магомадов. Бригада коммунисташа шоай партгруппоргалла хержар из. ХIаьта шийх тийша тIадилла из гIулакх сийленца кхоачаш а ду цо. Ший гIулакх довзаш волча, хьалха латтача болхлочо Магомадов Мухьаде ше телача хьокхамца новкъостий тIаувз социалистически Даьхен низ чIоагIбар духьа хьинаре къахьегара. Скважинашта еча эксплуатаце шоллагIча методий эффективноста чотах совнагIа дуккха мехкдаьтта даьккхад. Коммунистически къахьегама коллектив яха цIи еннай бригадана, цо ханал хьалха кхоачашъяьй 1961 шера план.

Нов. Магомадов лархIа воагIаш лоархIаш ва мехкдаьттахошта юкъе. 1961 шера декабрь бетта коммунисташа юххьанцарча партийни организаце секретаралла хержар из. Из ва Старопромысловски района къахьегамхой депутатий Совета исполкома член а КПСС Старопромысловски райкома член а.

Магомадов Мухьаде даим къахьег ший балха квалификаци а технически говзал а лакхъеш, из деша вагIа сайрийнарча Грозненски политехникума шоллагIча курсе.

«Старогрознефть» яхача мехкдаьтта промыслови управлене шоллагIча методий контора а Надтеречни района «Гвардейский» яхача совхоза а болхлой, гIулакхерча наьха, специалистий юкъарча собранешка массава раьза а волаш № 566 йолча Старопромысловски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла кандидат оттаваьв нов. М. Магомадов.

Цехаш йоацаш болх барга даларах пайда баьлар

Коммунизма материально-технически база хьалъяра даькъе промышленностана хьалхашка Iалаьмате доккхий декхараш оттадаьд КПСС кердача Программо. Хьалхарча итт шера шозза гаргген ткъаь шера 4—4,5-ззеи лакхъе лаьрхIад къахьегама овсарле.

Инженерно-технически болхлойи гIулакхера нахи а болаш производстверча къахьегача нахах хIара сага лоархIаш хьаеча продукце дукхалца юсташ я къахьегама овсарле. Цох гуча да къахьегама овсарле лакхъяра масса тайпарча балхашка дIадодар мамогга чухнахьа даккха дезилга, вешта аьлча, керттерча а, новкъостленна долча а, управленчески а балхашка дIадодар.

Къахьегама овсарле лакхъяра керттерчарех цхьа никъ ба производственни процессашта автоматизации механизации елга, цудухьа из гIулакх хадданза деш а да производстве. Цхьабакъда, хIанз а вIалла деш дац производствана доал дара процессашта автоматизации механизации яра гIулакх.

Производствана деш дола доал цхьаннахьа вIашкаозареи совленна йола управленчески звенош дIаяхареи цхьа никъ ба цехаш йоацаш производствана доал дарга довлар. Доал дара структура эрга а яьккха, цига хиннача цехашта меттел, цехаш йоацаш производствана доал дарга яьлар 1960-ча шера Грознера нефтемаслозавод. Технологически установкаш а кхыйола производственни участкаш а юкъарчал доацаш завода производственни отдела чуйоагIаш хилар.

Цехашкара мукъабаьннача инженерно-технически болхлоех цхьабараш сменни инженералла хьожабир, цхьабараш завода производственни отделеи проектно-конструкторски бюрои балха бахар. ХIанз хIара денна «планеркашка» производственни отделаи завода кулгалхоштеи отчет тел установкайи участкайи начальникаша, хIаьта царга цига дIаоал производство тоаяра, моллагIа гучадаьнна кхоачамбоацараш дIадахара цар де дезар а.

Цехаш йоацаш производствана доал дарга даьннача укх шин шера чIоагIа кIезигъеннай заводе брак, цхьан боарамагIа дуккха а дикагIа болх бе яьннай установкаш а еррига завод а. Масала, нагахьа санна хьалхагIа полуфабрикатий брак 8—10 процентага а дIакхоачаш хинна яле, хIанз из наггахьа мара хилац, хилча а 0,5—1 процентал тIех а ялац.

Товарни продукци арахецилга дуккха а дикагIча боарам тIа даьннад, хьалха санна, кийча продукци дIаялара оттаяьча графика тIара ювлац хIанз завод, къаьстта дукхагIа кIирандийнахьеи бийсан ханеи хулаш хинна хьовзамаш, цIенденна ца хулаш дIадаьннад, хIана аьлча хIанз дийнахьа а бус а балхага хьожаш геттара дика балха говзал йолаш бола производственни отдела инженераш хул.

Производствана доал дара процессашта механизации автоматизации яра управленеи ерригача производственни участкашцарча бувзамийи диспетчерски пульт вIаштIехьъяккха лаьрхIад оаха. Укх гарггарча шин шера биззa чакхбаргба из болх.

Технически средстваел совнагIа, къахьегама овсарле лакхъяра чIоагIа лоархIам болаш я, эггара хьалха коммунистически къахьегам бахьанце лоаттаю социалистически яхь. Ала деза, нефтемаслозаводе дика лел социалистически яхь. Коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен цIи яьккха производственни участкаш хIанззехьа а дукха я заводе. Цу боламе чIоагIа лоархIам болаш хIама да материальни хьаштдолаш хиларал совнагIа, ерригача коллективо толам баккхара шийга кхоача дакъа дика кхета а деш, хIара болхло коммунистически хьисапе болх бе гIерташ хилар.

Коммунистически къахьегама коллектив яха цIи яккхара яхь лоаттаеш хилар нефтемаслозавод 1961-ча шера. 982 саг вар из цIи яккхара къовсам лоаттабеш.

ХIанзалехьа а коммунистически къахьегама коллектив яха цIи яьккхай 70 саг чувоагIача № 17 йолча установка, 32 саг чувоагIача № 18 йолча установка, 42 саг чувоагIача литейни крепитела установка, 214 саг юкъевоагIача 16 бригадо. Коммунистически къахьегама ударник яха цIи яьккхай 80 саго.

Болх бешшехьа а дешаргдолаш кагирхошта хьайийлача школашка, техникумашка, институташка дешаш 121, тайп-тайпара техническа дешар Iомадеш 315 саг ва завода коллективацара.

Мишта чакхдаьккхар тха коллективо 1961 шу? Валови продукци арахецара план 103,9 процент кхоачашйир, продукцега дIадодар чухнахьа даккхарца 152 эзар сом кходир, къахьегама овсарле планах лийрхIачул 3,5 процент лакхйир, шера 185,8 эзар сом пайда боалаш йола 471 рационализаторски предложени балха юкъейихьар.

Керттерчарех цаI производствана цехаш йоацаш доал дарга далар а долаш, дуккха техническии организационнии гIулакхаш чакхдахарца партийни организаце хьалхле а лелаеш, коммунистически къахьегама боламе хьинаре дакъа лацарца яьлар нефтемаслозавода коллектива шийна хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашде.

И. АРУТЮНОВ,
нефтемаслозавода керттерча инженера заместитель.

№ 4 йола „Агитатора блокнот"

Кепа теха араьннай аргIанара, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдела «Агитатора блокнота» йиълагIа номер.

Цу тIа кепа техад Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето берригача харжархошка — болхлошка, колхозхошка, советски интеллигенцега, Советски Эскареи ТIема-Форда Флотеи тIемахошка даь кхайкарал.

Цу тIа я СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа оттабаьча кандидатий В. В. Шелубцова, А. С. Трофимова, З. М. Кусиевай, М. Г. Гайрбекова, М. А. Евсеенко, М. Магомадова, Д. Ильясовай, Л. Ф. Мельковай, Хь. I. Хамурзиева, И. С. Панькина, В. А. Шумилова, О. Д. Кагерманова, Р. М. Ахматовай, С. А. Афанасьева, Л. С. Соболева биографеш.

Советски Эскареи ТIема-Форда Флотеи Денна хетаяь язъяь цифраши факташи я блокнота тIа.

Ю. ПОВАЛЯЕВ.

Ялаташ дIадера — дикагIа кийчо

Хьаотташ латт бIаьстан кхашкарча балхий ха. КПСС ЦК кастта хургйолча Пленума сийленца накъа бахара социалистически яхье а баьнна, бIаьсти культураш дIаера массе оагIорахьара кийчо еш, укх шера ялаташ дика хьувкъийтара лард йоллаш ба юрташкара къахьегамхой.

Йоакхо е езаш керда хIамаш дукха да укх хьатIайоагIача бIаьстенца. Оахача лаьттай структура эргайоаккхаш я колхозашкеи совхозашкеи. Траво-польни система дIа а яьккха, юкъейоалаю пайданагIа йола пропашной система. 1961-ча шера 100 эзар гектар мара ца хиннача метте 122 эзар гектар хьажкIаши 9 эзар гектар мара ца хиннача 15 эзар гектар шекара свеклаши дIаюв укх шера. 3 эзар совгIа гектара тIа дIаювргья бобови культураш.

Лаьттанцарча балхий культура лакхъелга дIадех дIаювча хIамай структура эргаяккхаро. ДIаде дика фу, техника кийчъяра, кхашка удобренеш яхкара, кхашкара балхаш ханнахьа а дика а дара къаьстта чIоагIа оарцагIа бала беза колхозийи совхозийи кулгалхой, отделеней управляющеш, бригадираш, юрта боахама специалисташ.

Бригадаш, хьажкIаши шекара свеклаши лелаергйола механизированни звенош вIашагIйохкаш, трактораши кхыйола юртбоахама машинаши тоаеш дукха балхаш даьд республике. Шоай балха говзал лакхъеш дукха нах ба цу гIулакха хьайийлача курсашка.

Цхьабакъда, хIаьта а дукха колхозаши совхозаши я республике бIаьсти культураш дIаера эшшача тайпара хIанз а кийчо янза. Дикка ха яьннай «БIаьстан балхашта кийчо яра юкъера цIенхаштара кхоачамбоацараш» дувцаш КПСС обкома бюро решени хинна а из газета тIа араяьнна а. Цхьабакъда, бIаьсти дIаювча культурай дикача фуца эшшача боарамах колхозаши совхозаши Iалашъяра де мел дезар хIанз а даьдац цхьаццайолча парте райкомаша, райисполкомаша, юрта боахама министерства, совхозий тресто.

ХьалхагIа а санна, дIаде фу кийчдара гIулакх во леладу Ачхой-Мартана, Урус-Мартана, Наьсарен, Каргалински районашка. Юххьанца, кхычарел хьалхагIа, дIаювш культураш я кени гидуаргаши. Цхьабакъда, дIаде лаьрхIа шоаш дIаоттадаь 500 центнер гидуаргий фу дIадера пайдана доацилга ховшшехьа а, из хувцара хIама деш бац «Назрановский» совхоза кулгалхой, мадарра аьлча гидуаргий фу долаш дац совхозе.

Кондиционни дац Наьсарен района «Октябра 40 шу» яхача совхозера дерригa гидуаргий фу, хIаьта Гудермесски района совхозашка 330 центнерах эшшача тайпара тIадаргдоацаш да 185 центнер гидуаргий фу. ХIаьта а из кондиционни доаца фу дикагIчунца хувцара деш хIама дац цига.

ДIаде фу кийчдара гIулакх вIалла ла йиш йоацаш во леладу Каргалински районерча колхозашеи Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» совхозои. Февраль бетта 20-гIа ди хьаоттача хана а из болх тоабара даь хIама дац цига. 630 центнер кена фух, бIеха хилар бахьан долаш 400 центнер кондиционни доацаш да Каргалински районе. «Лермонтовский» совхозе 500 центнер кена фух 400 центнер бIеха хиларахи 100 центнер тIа ца доалаш хиларахи кондиционни доацаш да.

Къаьстта во латт хьажкIий фу кийчделгеи эшшача тайпара из леладелгеи.

КПСС обкома бюрос баьча соцамах хьехам ийцабац Урус-Мартана, Ачхой-Мартана, Шаьла, Шелковской районий совхозаша, фуна лаьрхIа дIаоттаяь хьажкIаш харжара, йокъаяра гIулакх эшшача тайпара вIаштIехьдаьккхадац цу районашка хIанз а, уж хьажкIаш кондиционни йоацилга шоашта ховшшехьа а.

ХIара колхозагеи совхозагеи дIаде маэшша дика фу хилийтара, эсала дар дикагIчунца хувцийтара, геттара дика дари молхаш техаи мара фу дIадувргдоаца гIулакх Iалашдара эшар сихха де декхарийла я парте райкомаш, райисполкомаш, колхозаш, совхозаш.

Республикерча дуккхача колхозашкеи совхозашкеи дика лелац тракторашта а юртбоахама кхыча машинашта а ремонт елга. Техникана лерттIа доал ца деш моттигаш дукха нийслу.

ХIанз а ремонт ца еш 52 трактор я Урус-Мартана районе. Из шоай тIехьабиса болх сухал а баь хьалха баккхара меттел, 23 трактора мара ремонт яьяц цига 1-ча февралагара денз 20-ча февралага кхаччалца. Иштта дукха тракторaш я ремонт йинза Ачхой-Мартана, Надтеречни, Ножай-Юрта районашка а. Цхьабакъда, царна ремонт яра балхаш хIаьта а чIоагIа мела леладу цига.

Тракторашта ремонт елга мела лел план 86 процент кхоачашъяьча Курчалой районе, укх тIеххьарча итт дийнахьа цхьаь-цхьан трактора ремонт яьяц цига.

ВIалла ла йиш йоацача хьала тIа да лаьтташ кийчдеши ялаташ дIадувши йола машинаш ремонт яь яхара гIулакх. Цу машинашта ремонт яра план республике 37—54 процент мара кхоачашъяьяц. Ремонт во яь а, дукха сакхаташ тIа а долаш ремонтера машинаш араяьха а моттигаш я.

Сунженски района XIX партсъезда цIерахча опорно-хьокхама боахаме ремонтах чакхъяьнна дукха сеялкаш я хиланза даргдоаца цхьацца хIама эшаш. Цу районерча «Путь к коммунизму» яхача колхозе ремонт яь яьнна сеялкаш йизза дискаш йоацаш я. Урус-Мартана района «Красноармейский» совхозе ремонт яьяц сеялкай нах дIаувтташ йолча моттигашка, дискашта юкъе йоккхий йовкъаш йоахк. ДIаоттаяь лоаттаю моттигаш дика вIаштIехьа ца йоахаш, царна лерттIа доал ца деш лелаю техника цхьаццайолча колхозашеи совхозашеи.

Резинаш тIера Iо ца йоахаш, болх байташ йола оасаш хьа ца яхарал совгIа, кхыметтел уж мел а ца еш латт Сунженски района XIX партсъезда цIерахча опорно-хьокхама колхоза центральни усадьбе «СК-3» яха самоходни кхо комбайн, аьшка оатхалашта даьтта хьекхадац. Цу районерча «Победа» яхача колхозе тIа кхоалле а йоацаш латтача квадратно-гнездови хьисапе хIамаш дIаювча йиъ сеялках дахкийтад бустам боаха аьшкасаьргаши натяжни станцеши. Из бахьан долаш аьшкасаьргах заводе хьекха басар Iодаьннад, мукхдиад уж.

Урус-Мартана районерча «Горец» яхача совхоза 2-ча бригадеи опытни станцеи, кхыметтел топпар а дIа ца боаккхаш, болх беча оатхалашта даьтта ца хьокхаш йитай юрта боахама машинаш.

Техника лораяра гIулакх, зулам ала а мегаргдолаш, селла во латт МагIалбика района «Ингушский» совхозе. ЛерттIа доал а дергдолаш Iан хана цхьаннахьа вIашагIтеха дIа а ца оттаеш, механизатораша шю-шоай коашка чукхийлай укхаза тракторaш, комбайнаш, кхыйола юртбоахама машинаш, цIенъяьяц, даьтта хьекхадац, из бахьан долаш цхьаццайола оатхалаш телха а, кхыметтел йохаяь а машинаш я. ПхелагIча бригаде лаьттах чу а яха латт кхоъ жатка, йоархIашта юкъе дIа а кхесса латтийтай керда культиватор. Дизза доал ца дар бахьан долаш болх бергбоацача яьннай цу бригаде шиъ комбайн.

Юртбоахама машинаш иштта цу тайпара во лелаеш моттигаш хиннай Наьсарен района «Назрановский», «Октябра 40 шу» яхача совхозашка, Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» совхозе, Надтеречни района «Гвардейский» совхозе, Ведана, Ножай-Юрта, Советски районашкарча цхьаццайолча колхозашка.

Юртбоахама техника во лелаяра бехкебараш уголовни бехктокхаме озара хьакъехьа СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ доллашехьа а, из гIулакх иштта во леладара бехкбаь цхьаккха а саг вац.

Партийни, советски, юртбоахама брганаш, колхозаш, совхозаш декхарийла я тракторашта а юртбоахама кхыча машинашта а ремонт яра балхаш хIара колхозеи совхозеи йистедахара сихха де мел дезар де. Юртбоахама техникана ремонт дика-во мишта яьй а бIаьстан балхашта из кийча йий а вIаши тохкаш хила еза шоайла социалистически яхь лелаеш йола бригадаш, отделенеш, звенош, колхозаш, совхозаш. Газеташца, радио чу гIолла а хадданза дIадовзийта деза яхь мишта лел.

Хьоаха ца деш дита йиш яц кхашка, къаьстта а хьажкIаши шекара свеклаши дIае лаьрхIача кхашка, органически удобренеш яхкара гIулакх колхозийи совхозийи цхьаццаболча кулгалхоша хIанз а тесса леладеш хилар. Нагахьа санна 1961-ча шера январь бетта кхашка 5700 тонн кхо дилла хиннадале, укх шера январь бетта алхха 450 тонн мара дилладац Надтеречни районе. Соахкарчул ялхазза кIезигагIа да укх шера Каргалински районе кхашка дилла кхо, Урус-Мартана районе — лоадама хIама ца эшшаш кхозза кIезигагIа, Курчалой районе — шозза. Иштта во леладу минеральни удобренеш тIаяхьилга а.

Масала, хIанз а машиннаькъа станцера дIаяхьанза я Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» совхоза цIерах ена 199 тонни Шаьла района «Джалка» яхача совхоза цIерах ена 62 тонни минеральни удобренеш. Пайдана хургйоацача йоалаш талха а талхаш, Урус-Мартана района «Горец» яхача совхозе духхьала ара Iойоассаяь латт 104 тонн минеральни удобренеш.

ДIайийна культураш хьувкъара Iалаьмате боккха лоархIам болаш уж хилар дага а кхоабаш, дIахо вIалла ла йиш йоацаш хIама да минеральни удобренеш хьатIаяхьилгеи уж лораелгеи иштта тесса леладар.

Сихде деза ширадаьнна кхо кхашка дIахьолга, хьатIаена а кхы тIехьагIа яхьаргйола а минеральни удобренеш йизза йоакхо еш, пайданагIа хургйолча тайпара лелаелга.

Цхьаццайолча районашка хIама даьдац юрташкарча къахьегамхошта юкъе лелабу агитационнии кхетамеи болх тоабара. Юрта боахама продукци алсамъяккхара хьакъехьара КПСС XXII съезда решенеш кхоачашъяр дувцаш лоадама гойтара агитаци яц Урус-Мартана районе.

ХьажкIаши шекара свеклаши лелаяра даькъера дикагIа йола методаш наха Iомаелга, механизаторий а кхыча кадрай а балха говзал лакхъелга эсала лел дуккхача колхозашкеи совхозашкеи — занятеш хан-ханнахьа хилац, занятешка нах кIезига ух.

БIаьсти хьатIакхача гарга гIертача укх деношка творчески инициативеи къахьегама хьинарри чIоагIа айденна, тIа-тIа керда торонаш лохаш а царех пайда эцаш а ба республика юрта боахамера къахьегамхой. Партийни, советски, юртбоахама органий, колхозийи совхозийи кулгалхой декхар да хадданза шоаш беча организаторски балхаца берригача къахьегамхой хьинар бIаьсти ялаташ а кхыйола культураш а дIаера геттара дика кийчо яра тIадерзаделга, юрташкара берригa къахьегамхой социалистически яхьа юкъеозилга, бIаьстанарча балхашта еш йола кийчо бокъонца йисте а яьккха КПСС ЦК март бетта хургйолча Пленума сийленца накъа гIолга.

К. САВЕЛЬЕВА,
КПСС обкома юртбоахама отдела заведующе заместитель.

РОВЕНСКИ ОБЛАСТЬ. Ше йоккха организаторски говзал йолаш хилар хьахьекхар Здолбуновски района «Украина» яхача юртбоахама артела председатела Иван Иванович Яковеца. ХьалхагIа тIехьаюсаш хинна колхоз хIанз хьалха латтаращца я.

Доккхий толамаш доак колхоза хьайбаш леладераша. 1962 шера цар лаьрхIад оахача лаьттан хIара 100 гектара лоархIаш 75 центнерали вокх лаьттай 100 гектара лоархIаш 16 центнерали кIезигагIа доацаш дулх даккха, 2 эзар хьакха кхаьба яккха.

ХIанз юртбоахама артеле чуоттадаь кхоабаш 500 хьайба да. Колхозо чуоттаяь кхоабаш кхы а 250 хьакха я колхозий юкъарча откормочни пункте.

«Украина» яхача юртбоахама артела колхозхой юкъарча собране № 548 йолча Ровенски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета депутатий кандидаталла оттаваьв председатель И. И. Яковец.

СУРТА ТIА: И. И. Яковец къамаьл деш ва колхозий юкъарча откормочни пункте болх беча свинаркайца А. Ф. Назарчукаца.

А. Платонова сурт.
ТАСС фотохроника.

Къаьхьегамхоша язду

Де а доагIаш сий ду цу коллектива

Аьшкабетонни изделейи конструкцейи Шаьларча завода маркхали бетони еча узела коллективо бетта-бетта план 120—130 процент кхоачашъю. Ханал хьалха шера план кхоачаш а яь, ерригача заводе хьалхара моттиг яьккхай узло. Коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен цIи яккхара тIехьа къовсам лоаттабеш я из хIанз.

Доккхий къахьегама толамаш доахаш болх беш я Р. Уцимиева кулгалду бригада, дозировщикаш Токаеви, Саидови, мотористка Т. Битаева, кIира яша ехкача звено членаш Межидов, Дудаев, Алиев, кхыбараш а.

Ф. АУШЕВА.

Беркате къахьегама денош

Дика къахьийгар дIадахача шера Каргалински района «Красный пахарь» яхача юртбоахама артелерча колхозхоша. Цунга хьежжа беркате да цар къахьегама денош а. Масала, соахка ше колхозе баьча балхах 1088 сом ахчеи кхо тонн совгIа ялати ийцар доярка Ковтюх Александрас, хIаьта жа Iуно Павлов Василе — 1266 сом ахчеи 3,5 тонн ялати ийцар. Иштта дика алапеш ийцад колхозхоша Богданов Леонида, Михайличенко Алексея, кхычар а.

Парте дика йоакхо еш а хьаьнала къахьегаш а хилarах денгара денга совйоал колхозхошкара паргIато.

В. СУХАНОВ.

Студент—общественник

Дешара а дисциплина йолаш хилара а шийгара дика хьокхам гойташ ва Наьсарен зооветеринарни техникума 3-ча курсе деша вагIа Гагиев Бахьауддин. Студенташта юкъе политико-массови болх барца хьехархошта а доккха новкъостал ду цо.

Бахьауддин техникума профсоюзни комитета председатель вола ши шу да. Цу хана чухь дикка дегIадаьккад профсоюза мугIараш.

Массаза а керда газеташ, журналаш дешаш ший политически кхетам лакхбу студента Гагиева. Цудухьа, студенташа деннача хаттара чехка а доаггIача тайпара а нийса жоп дала вIаштIехьдоал Бахьауддина

С. УЖАХОВ,
Наьсарен зооветтехникума студент.

Хьайбаш дебадергда

Хьайбаш дебадара а царгара йоала продукци алсамъяккхара а тIабийрзза къахьегаш ба «Ингушский» совхоза цхьоалагIча отделенера къахьегамхой: доаханна а хьакхарчашта а шортта масса тайпа доакъар да. ГIулакх дика дарга хьежжа доахана шура тIаетт. Масала, укх шера январь бетта шоаш деттача доахах хIара Iаттагара 171 килограмм шура яьккхар доярка Кортоева Аняс. Кортоева Либихана — 133, Богатырева Дибас — 124 килограмм. Соахка январь бетта цар яьккхачул дуккха а дукхагIа хул из. Доахана шура тIаеттара доккха гIо хул скотникаша Дзагиева Маржана, Кортоев ИбрахIима, иштта кхыбараша шоай болх геттара дика беш хиларах.

А. КОМУРЗОЕВ,
«Ингушский» совхоза 1-ча отделене бухгалтер.

Тракторашта ремонт яь яьннай

Гурахьа кхашкара балхаш йисте ма даьлле а дIадоладир Грозненски района «Аргунский» совхоза механизатораша техникана ремонт елгеи из бIаьстанарча балхашта кийчъелгеи. Ерригача тракторашта ремонт яь а баьнна, чуйнна кхыча юрта боахама машинашта ремонт еш ба хIанз механизатораш. Балха нормаш 130—150 процент кхоачаш а ещ, дика къахьег сварщика В. Вотейнова, слесара П. Слепцова, аьшкапхьара Х. Сугаипова, совхоза механизатораша А. Степанова, А. Родионова, иштта кхы дуккханеша а.

Ю. БАЗГИЕВ.

Свекла беркате культура я

Соахка юххьанца 125 гектара тIа шекара свекла дIайийнаяр Гудермесски района «Дружба» совхоза йиъалагIча отделене. Тха лаьтта свеклаш хургйий-хьогI, аьнна шек болаш бар цхьабараш цу хана, цхьабакъда, из гIулакх геттара могадеш вар совхоза керттера агроном нов. А. Ермолаев.

Свекла дIае дикагIа йола участкаш хьа а къоастаяь, хIара гектара тIа 7—8 тонн кхо а дилла тоадир лаьтта. Сар-сарахьа свеклана гIулакх мишта де деза дувцар звеньевойшта агронома нов. И. Калиниченкос.

Iа декъа дар. БIаьсти тIаялехьа дикка кийчдир трактористаша лаьтта — культиваци йир, макха баьккхар, иштта кхыдола балхаш дир. БIаьстан эггара хьалхарча деношка тракториста Магомаев Ахьмада агрегат сеяльщикашца Сайхановцеи Мусхаджиевцеи цхьана свекла дIае араяьлар. Лаьттанцара тIоадал дIакъовлар духьа свекла дIаювш йоаллача трактора тIеххьа хIама токхайора.

Лаьтта дикка тоадаь хиларах, свекла дIаювча аппаратий болх нийса вIаштIехьбаккхарах дика тIаяьлар дIайийна свекла. Цу гIулакхо дог гIоздаьккха бар механизатораши звеньевойши.

МугIараш нийса дар. Тракторни культиваторашца лаьтта цамца даьккхар. Цул тIехьагIа свекла нийлхъе болабелар звеньевойш. ХIара болхло шиший мугIараш тIа болх беш вар. Ший ханнахьа свекла нийлх ца йича свекла дика ца хьувкъилга ховра царна. Шерра социалистически яхь а йоаржаяь 8—9 дийнахьа чакхбаьккхар цар из болх.

ШозлагIа нийлхъеш кхы а дикагIа вIаштIехьбаьккхар из болх звеноша. Оасар дIадоаккхаш бар механизатораш. Свеклах йоахка кагий чоапалгаш «ДДТ» яха дуст а детташ йоайора. Иштта вIаштIехьбаьккхар свеклана гIулакх дара болх механизаторашеи звеньевойшеи. Юхе гIолла дIавода саг безаме хьожаш хулар цхьаккха а оасар доацача цу цIенача кхайга.

Гурахьа свекла чуэцаш ерригача звеноша шоай заданеш тIеххоачашйир. Планах ший ерригача участка тIара 200 центнер свекла яккха езача 232 центнер яьккхар хIара звенос, хIаьта цхьайолча звеноша — кхы а дукхагIа. Масала, Мусхаджиев Исраила звенос 25 гектара тIа дIайийнача свекла хIара гектара тIара 271,5 центнер яьккхар, З. Исраилова звенос — 268 центнер, Д. Досамалова звенос — 248 центнер, иштта кхыбараша а. Иштта дика хьалкхейир свекла совхоза йиъалагIча отделене къахьегамхоша.

Отделене свекловодашта лаьрхIа 5227 килограмм шекар делар, хIара килограммах 38 кепиг мара ца доаккхаш. Дукха шекар кхаьчар хIара звенона. Иштта, Мусхаджиев ХIарона звенона — 95 килограмм, Магомадов Ахьмада кулгалдеча звенона — 80 килограмм, Дугусева Абанта звенона — 64 килограмм, Джамалова Лила звенона — 66 килограмм, иштта кхы а. Цул совгIа, завода свекла дIаялара план тIеххоачашъярах механизаторaштеи звеньевойштеи кхы а 3,5 эзар сом ахча а делар. Цу гIулакхо кхы а чIоагIагIа тешабир йиъ-лагIча отделене свеклаш лелаераш шекара свекла хьалкхеяр беркате гIулакх хиларах.

Укх шера шозза дукхагIа дIаювргья «Дружба» совхоза йиъалагIча отделене шекара свекла. ДикагIа йолча участкера 230 гектар зябь аьхай. Гурахьа 150 гектара тIа 1008 тонн (хIара гектара 8—9 тонн лаьрхIа) кхо диллад, хIаьта хIара гектара 180 килограмм лаьрхIа 270 центнер суперфосфат йиллай.

ХIанз трактористаш Л. Шамилови Д. Бархванови зябь юха аха болабеннаб. ХIанзале аьхай 30 гектар. Управляюще нов. Алханова агрономаца цхьана звенош вIашагIъехкай, царна участкаш къоастаяьй, техника дIаеннай. ДикагIа волча свекловода Светличне Владимира балха опыт свекловодашта хIара сайрийна дIайовзийт агронома нов. Калиниченкос. Къаьстта чIоагIа терко тIайохийт отделене комплексни механизаци яраи кулг-кара балхаш кIезигагIа дараи.

КПСС XXII-ча съезда исторически решенешта жоп а луш, звеньевойша вежараша МусхаджиевгIар ИсраьилеиI ХIаронеи, Кадильханов Хьамида, Дудаева Кумисас лакхара социалистически декхараш тIаийцад 1962-ча шера хIара гектара тIара 270—280 центнерал кIезигагIа йоацаш свеклаш яха, аьнна.

В. КАЛАШНИКОВ,
Гудермеса райплана воккхагIа вола агроном.

ЛерттIа доал де боахама

КПСС XXII-ча съезда решенешеи парте кердача Программан дIадех хьайбай продукташ дIахо дукхагIа йоахилга. Цунца дувзаденна МагIалбика зонерча «Ингушский» яхача совхоза доярkай коллективо доккхагIа дола декхараш тIаийцад шоашта — семилетка диълагIча шера хIара фуражни Iаттагара ши эзар а кхы дукхагIа а килограмм шура яккха, аьнна. Уж декхараш кхоачашдара шоай берригa низ тIабахийта оарцагIбаьннаб № 2 йолча шурий-товарни ферма доярkаш. Из гуш да укх шера январь бетта цар даьхача балха толамех. Детташ дола фуражни доахан ерригача ферме цхьатарра доллашехьа а, укх шера январь бетта ши тонн дукхагIа шура яьккхай доярkаша, соахка цу хана яьккха хинначул. Январь бетта шура йохкара план 105 процент кхоачашъяьй фермо.

Уж толамаш дахара бахьанаш малагIаш да? Доярkашеи доаханга хьожарашеи нийса кхоачашъю ден распорядоки доакъар телара рационий. Деннеи бийсаннеи ялхазза доакъар дулл хьайбашта. Доакъараш каст-каста дехкаш хилча, дегIах дикагIа лат уж. Каст-каста кадраш хувцалуш хилар фермера дIадаьккхад, хIаьта доаханий продуктивность цу гIулакхо дикка лакх а яьй. Фермерча хIара помещене хьалтеха йоалл доакъар телара йола рацион, хIара доярka денна мелла шура йоаккх хойташ йола сводка, байнача беттара социалистически яхьа итогаш. Доярkашца боккха организаторски болх бу ферма бригадир волча нов. Алероева. Цо каст-каста беседаш ю, хьалха латтача доярkай опыт ювц, хIаьта иштта дувц кастта СССР Лакхехьарча Совете хургдолча хоржамий хьакъехьа а.

Цхьабакъда, укхаза да цу фермана меттел, ерригача совхоза балха а чIоаггIа Iаткъаш дола кхоачамбоацараш. Масала, цу фермерча шоллагIча коровника чу нийсделар тхо. Цун шинна а оагIорахьара цхьадола кораш кизга бIалгаш доацаш да, цIала чухьекха харшаш даьхадац, цудухьа теIача моттигашка дуккха Iа а Iайя латт цIала, цхьаццайолча моттигашка тхов беха а беха, догIа чуух. Из бахьан долаш йIайха хIамаш тIа а йийха, доахан детта дезаш болча доярkашта чIоагIа хало хул. Чуйоаллаш проводка йоллашехьа а цхьанна помещене электрически сердало яц. Ферме ток хьачухийца ца боалаш хьувз совхозера Хайданов керте латта электрикаш. Из бахьан долаш фатагенаца летаеча фонарий сердалонах доахан детта дезаш ба фермера доярkаш Iуйрийна а сайрийна а. Къахьегама овсарле чIоаггIа лохъю хий автоматически меладу нийрч ферме ца хиларах. Уж цхьан хана ферме йолаш яр, цул тIехьагIа телхай аьнна дIа а кхайса, хIанз царех юхейисараш цхьа турбаш мара яц. Цунах гуш да хьайбай фермашта механизаци яра гIулакх совхоза

кулгалхоша вIалла бала боацаш, тесса дита хилар.

Шура алсамъяккхара доккха зе ду ханнахьа барда тIакхухьаш ца хиларо. Кхухьаш бар а дика бац. Автомашина ехай аьле цунна ремонт еш кIира доаккх, цудухьа барда боацаш кIираш даха дезаш хул хьайбаш. Кхы машина еций совхозе? Я. Машинаш яле а, бац хьайбай продукташ алсамъяхара сагото еш бола нах-м. Кхоачамболлаш ферме йол Iалаш ца яр хIанз хьайбай продуктивноста чIоаггIа Iаткъаш да. Масала, 2—3 дийнахьа цкъазза 5—6 килограмм йол лац хьайбашта. Аьла меттел фуъ теха ча тел. Из-м во дац. Цхьабакъда, дегIах латарга диллача цхьанна а тайпара аьла нийса хила йиш йолаш дац ча. Из бахьан долаш дукха шура эшаю доахана.

Ший балха кIезига уйла ю отделене зоотехника новкъоста Белтоева. ВIалла беш бац доахана фу тоадергдола а цар продуктивность лакхъергйола а племенной болх. Совхоза партбюрос нов. Белтоев декхарийла ваьв ферме искусственни осеменени яра гIулакх вIаштIехьдаккха а тоаде а. Цу гIулакха зоотехника даьр фуд? Цхьаккха хIама дац. Искусственни осеменени яра къоастаяь хинна помещени дахчеи цементи чулоаттадеш я. Цхьабакъда, зоотехника дувцачох, ферме искусственни осеменени еш я. Доахан бугIашца лелийтарах лоархI цо искусственни осеменени елга. Искусственни осеменени яхар фуй а цунах боала пайда меллаб а ца ховш хила йиш яц зоотехник. Цудухьа тамаш а яц совхозера 40 процент доахан Iахара хилар. Искусственни осеменени яра гIулакх иштта ледара хиларах эггара хьалхагIа бехк бе боагIа совхоза керттерча зоотехника нов. Нескаромнена. ЦIаккха а отделене вена хиннавац, хьайбаш фу хьал тIа да хьежавац из. Хьайбай боахама доал деш вола керттера зоотехник совхозе вIалла волаш а вий-хьогI аьна хеталу. Боккъал дар аьлча из тайпа болхло волаш вац. Паччахьалкхенгара алапи ийдеши балха тIа лоархIаши из вале а зоотехнически болх совхозе гуш бац. Совхоза фу пайда буларгба берригa зоотехнически болх тесса битача а, зоотехникашкара цхьаккха тайпа болх хьабехаш воацача а, кхыметтел ше а наггахьа мара фермашка ца хулача а керттерча специалистага? Цо зе мара, пайда вIалла а бергбац. Совхоза хьайбай боахама укх шера а Iаткъар цо во доал дар. Яла йиш йоллашехьа а, январь бетта паччахьалкхенна 46 центнер шура дIа ца луш йисар совхоз.

Цу гIулакха цIенхаштта уйла е а совхоза хьайбай боахама доккха зулам деш дола хIамаш дIадаха а деза парте МагIалбика горкомо.

С. ДОДОВ,
КПСС МагIалбика горкома штате воаца инструктор.
О. КОДЗОЕВ,
тха собкор.

Доазол дехьара

ТУРЦЕРА ХЬАЛ

ЛОНДОН, 23 февраль. (ТАСС). Рейтер яхача агентства корреспондента Анкарера беча хоамах, селхан турецки столице паччахьалкхен переворот е дагахьа гIайтта хиннаб нах. Уж бIаргабайнараша баьча лоархIамах цу юкъе дакъа лоацаш хиннав 8000 саг, керттерча даькъе тIема училища курсанташ. Царна гIо деш хиннад цхьадола бронетанковии жандармскии доакъош. Цхьан юккъа цар караяха хилар Этилесутера анкарски радиопередатчик.

Хетачох гIайттараштa юкъе дакъа лоацаш хиннав 500 гаргга эпсар, цу даькъе жандармере командующи вола инарали президентски гварде командующи вола полковники волаш. ГIайттараша дIадийхад хьалхагIа хиннача режимаца хинна 200 депутат меджлиса юкъера дIавоаккхилга е меджлис дIахецилгеи конституци хувцилгеи.

Тахан Iуйрийна анкарски радио чу гIолла ше къамаьл деш премьер-министра Иненю аьлар, шоаш тешаме хиларах дош деннача герзацарча низий гIонца тIахьожам лоаттабеш я правительство мехка эттача хьала. Корреспондента хоам бу 75 эпсар лаьцав яхаш.

ПАРИЖ, 23 февраль. (ТАСС). Франс Пресс яхача агентства корреспондента Анкарера беча хоамах, тахан Iуйрийна 3 сахьати 30 минути яьлча, правительствана тешаме дола герзацара низаш, мятежни низашта ультиматум енна 45 минут яьлча, столице чудаьхкар. Массехк моттиге шинна а оагIорахьара отрядаш вIашдухьала эттар, цхьабакъда, вIашка герз кхоссаш моттиг хиланзар. 5 сахьати 30 минути яьлча тIема училища викалаш генеральни штабе бахар, капитуляци елга дувца, аьнна.

Туркий лоархIамерча моттигашкара хьадувлача хоамашкара корреспонденто хоам бу, жандармере командующии, анкарски полице начальники тIема училища начальники, Анкаре латтача 28-ча гIашлой дивизе командующии, Муртед яхача авиационни база командири лийцаб, яхаш.

ПАРИЖ, 23 февраль. (ТАСС). Франс Пресс яхача агентства корреспондента Анкарера беча хоамах, тахан цига кепа теха араяьккхай официальни коммюнике. Коммюнике тIа йоах:

«ТIема служба дехарах 22 феврале анкарски гарнизонера цхьабола командираш хьалхагIа шоаш хинначара хьа а боахаш кхычахьа ахийтаб. Цул тIехьагIа тIема училища, жандармере эпсарий школа, танкови училища батальоно, цхьадолча бувзама доакъоша кхыъкхе моттигаш лийцай. Цу училищаи доакъошеи даьраш ца лоархIаш хилча, новкъа долаш хинна цхьаккха дов дац хIанз укх сахьата. Дерригача тIема доакъошеи ерригача тIема училищашеи хьаккхайкадаьд демократически режимаи генеральни штабаи шоаш тешаме хилар, хIаьта массе тайпа герзацарча низий командующеш кийча ба нах хьоабе гIерташ лададу моллагIа гIулакхаш юхатоха».

НАГАХЬА САННА ВIАШИ НИЙСИЧА...

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Американски космонавта Гленна полетаца дувзаденна «Нью-Йорк таймса» редакционни статья тIа белгалдаьккхад, цу полето «космически полеташта хьалхле яьккхача Советски Союзаи США-неи юкъера юкъ кIезигьенна хилар».

«Дерригача бакъдолча хьокхамашка,— йоах статья тIа—Лаьттанна гонахьа дукхагIа го бахарга, дукхагIа никъ барга, космосе дукхагIа ха яккхарга диллача полковника Гленна полет дIадахача шера апрель бетта Лаьттанна гонахьа цкъа го баьккхача, космосе 1 сахьати 48 минути ха яьккхача Гагарин Юречул дуккха тIех я. Вокх оагIорахьара цу дерригача хьокхамаша бакъду Гленна полет Титов Германа карагIдаьннача доккхача гIулакхa юхе дуккха кIезигагIа лоархIам болаш хилар».

«Бакъда,— язду газето,— ВIашагIкхийттача Штаташтеи Советски Союзаи юкъера космически полетий даькъера юкъ, мадарра аьлча, дикка дукхагIа я, уж вIаши нийсийча хетачул. Долаш долча даннех, Гагарини Титови арбита тIа баьхача советски ракетий низ 800 эзар фунта лоархIам болаш, вешта аьлча полковник Гленн космосе вахача «Атласачул» шозза дукхагIа ба. Советски Союз, ракетни даькъе, кхы а тIех хилар хьахьокх Гагаринеи Титовеи Лаьттанна гонахьа го баьха кемаш 5 тонн гаргга дозал долаш хиларо, тха форда пехота полковника ший полет яьча «Френдшип-7» ши тонн гаргга мара еза ца хиннача. Цхьаькха а да белгалде доагIаш. Гагарини Титови лаьтта Iобессаб, хIаьта вай кхоккха а космонавт форда тIа вессав».

АГРЕССИВНИ АКТ

ПАРИЖ, 19 февраль. (ТАСС). МАП яхача агентства беча хоамага хьежжа Франс Пресса язду, Алжирерча Французски самолеташа селхан бомбаш чу а йийттай, дов а даьд доазон йистерча Уджада яхача марокканси городерча Алжирски къам кортамукъадаккхара Фронта тIема лагера. Боабаь а човнаш яь а нах ба.

Гленн Лаьттанна гонахьа кхеста ваьнначул тIехьагIа

НЬЮ-ЙОРК. 20 февраль. (ТАСС). Американски информационни агентсташа деча хоамех, форда гIашлой подполковник Джон Гленн тIа а волаш дола «Френдшип-7» яха космически кема, Лаьттанна гонахьа кхозза го а баьккха, Атлантически океана тIа Iодессад.

Моттигерча ханах 22 сахьати 43 минути яьлча кема Iодессад Канаверал яхача мысана къулба-малхбоаленгахьа 800 миль гаьна.

НЬЮ-ЙОРК, 20 февраль. (ТАСС). Американски агентсташа деча хоамех, 23 сахьати 1 минути яьлча «Френдшип-7» хьалаьцар «Ноа» яхача эсминцо. Космически кема эсминца тIа даьккхачул тIехьагIа, цхьа ха яьннача гIолла кабина чура халла хьаараваьлар Гленн.

Президента Кеннеде къамаьл

ВАШИНГТОН, 21 февраль. (ТАСС). Джон Гленн Лаьттанна гонахьа го баьккха а ваьнна маьрша цIаккхачара хьакъехьа хоам хинначул тIехьагIа массехк минут яьлча теледене гIолла къамаьл дир США президента Дж. Кеннеде. «Сона хов,— аьлар цо, — полковник Гленн Лаьттанна гонахьа го а баьккха юхаккхачарца дувзаденна вайга массанега а ираз кхоачаш а дика хетар хулаш а дола гIулакх айса дувцилга». «Цу гIулакхаца космос караерзаяра хIанз а гаьна никъ ба вайна хьалхашка уллар, — аьлар дIахо президента, — гайна даьннад вай цу наькъ тIа, цхьабакъда, из керда океан ба, хIаьта аз лоархI цу тIа гIолла вай нек де дезаш хилар а хьалхара моттиг яккха езаш хилар а».

Ше къамаьл даь воаллаш Гленна баркал аьлар президента.

Алжирера байддача наха даь новкъостал

СССР ЦIеча ЖIаргеи ЦIеча Беттеи обществай Союза Исполнительни комитета Президиума соцам баьб байдда Тунисе бахача алжирски наха керда новкъостал де аьнна.

Укх гарггарча хана советски ЦIеча ЖIарго Тунисе дохьийтаргда 100 тонн хьоар, 15 тонн шекар, 20 эзар банка йикъъяь шура, 40 эзар метр кIадаш, 10 тонн сапаш, цул совгIа дарбанна эша хIамаш а, ерригаш а 100 эзар сома маьха.

Уж хIамаш Тунисе дIакхоачоргья «Флорешты» яхача советски теплоходо. Советски ЦIеча ЖIарга викало дIалургья уж алжирски ЦIеча Бетта общества викалага.

Юрта Совета председатель

Цу дийнахьа, массаза санна, хье ца луш, хьалхагIа йистебаьккхар ший кабинетера болх Грозненски района Аргунски юрта Совета председатела Евдокия Васильевна Кузнецовас. Хьайбаш леладераш, баьца дараш кхедераш, 15 шера шийца болх баь сомаш лелабераш болча кхача езаш, харжархошца къамаьл де дезаш, цар гIоттадаь дешаш къоастаде дезаш яр из. Уж тайпа дешаш кIезига дацар. Колхозхоша дIадехараш конторски болхлоша теркалдац яхаш леткъаш ба цхьабараш, вокхаш — детсаде моттигаш кIезига хиларах, кхоалагIбараш — школе-интернате бераш деша дахийта новкъостал дехаш. Царца массанеца доагI-доагIача тайпара къамаьл де а тарлучох колхозхоша яхар кхоачашде а дезар.

Аргунски Советерча новкъосташа чIоагIа тамаш ю юрта Совета доал дар санна болча боккхача балха хьалхара жоп луш йолча коммуниста Кузнецовай, общественни болх а селла дика лелабе мишта вIаштIехьа доал-хьогI, яхаш. Из я агитатор, колхоза кхалнаьха совета председатель, колхоза правлене член, № 3 йолча сомаш лелабеча бригаде араювлача къахьегама листока редактор. Уж даьсса гIулакхаш дац. Уж кхоачашдара беш боккха болх ба.

Дешарах ца кхетаи массехк кхалсаг яр колхозе. Кхалнаьха совето кхайка тIа а бийха, хIаранена цхьацца йолаш, дешар ховш йола кхалсаг-колхозхо хьожайир царна хьеха. ХIанз хийцца язде а деша а Iомабеннаб уж.

ХIанз, СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш хулача деношка, къаьстта дукха болх ба Евдокия Васильевнай. Из каст-каста хул хоржамий участкашка, бригадашка, десятидворкашка. Цо еча беседашта чIоагIа раьза ба колхозхой. Къаьстта сакъердаме йолаш чакхъяьлар сомий бешамаш лелаерашца «Даха ма доаггIара накъа гIоргда вай КПСС ЦК мартовски Пленума» яхача темах лаьца яь беседа. Ше беседа еш цо дийцар советски халкъа ший хьамсара Коммунистически парти боарам боаццаш чIоагIа дукха езаш хиларах, партеи правительстваи халкъа а юрта боахам дегIабоалабара а Iалаьмате чIоагIа йоакхо еш хиларах. Из бакъдаь дIахьекхар цо колхозеи бригадаи вахарах масалаш а кхувлаш.

Юрта боахамерча балхашта дIахо а механизаци яр, хьалха латта агротехника юкъейоалаяр, сомий бешамаш шеръяр бахьан долаш, царех хьабоала пайда 40—50 процент совбаьннаб.

Сомий бешамаш лелаю колхозхой агитаторо тIахьийхар СССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта а КПСС ЦК Пленума а дикача къахьегама толамашца накъа дахар дукхьа социалистически яхь лацара.

Беседа чакхйоалаш сомий бешамаш лелаераша агитатора дош делар шоай декхараш шоаш сийленца кхоачашдергхиларах.

Доккхала доацаш, цIенача дег тIара дувц юрта Совета председатела Евдокия Васильевна Кузнецовас ший керттерча а общественни а балхах лаьца.

— Нахаца къамаьл деш хилча дукха ха деза. Из фу яхилга да аьлча, из да дуккха деша а мугIарегIарча колхозхошкара Юмавала а веза, вахача хана нийсденна дика мел дараш, толашагIа мел дараш хьаийде деза яхилга.

Цо чIоаггIа кхоачашду ше шийна хьалхашка оттадаь уж декхараш.

Ше йолча боагIача наха чIоагIа раьза хул Евдокия Васильевна. Шоаш балхах мукъабаьнначул тIехьагIа шоай цIагIа де дезар а даь, Лакхехьарча Совете деча хоржамий хьакъехьарча Положенех кхетаде шоаш аьнна, нов. Кузнецова йолча баьхкар колхозхой-харжархой Раиса Тимофеевна Михайловаи Наталья Ивановна Масленикоcваи. Юрта Совета председатела Евдокия Васильевнас гIад а яха кхоачашдир цар дехар.

Н. ГЛУХОВ,
пенсионер.

Книжкаш дешараштa яь отчет

Дукха нах вIашагIкхийттабар укх деношка Грозне Чехова цIерахча республикански библиотеке. Царна юкъе бар болхлой, гIулакхера бараш, студенташ, пенсионераш. Уж баьхкабар 1961 шера библиотеко баьча балхах йолча отчетага ладувгIа.

Библиотека директора нов. Сергеева дийцар, 1961 шера библиотеко баь болх а 1962 шерара декхараш а. Цо белгалдаьккхар книжкаш дешаш 17755 саг хилар, шоашта юкъе 2208 нохчийи гIалгIайи а болаш.

Дешархой конференцеш, литературни сайренаш, лекцеш, книжкай выставкаш, библиографически обзораш, — уж да яхаш дувцар нов. Сергеева тха коллективо деш дола керттера балхаш.

Иштта белгалдаьккхар цо КПСС XXII съезда материалашта пропаганда яра гIулакх библиотеко лаьрххIа дIахьош хилар.

Боккхача пайданера гIулакх да яхаш дийцар докладчика производственно-технически литература предприятешта гаргаозар, цу гIулакха вIашагIъехка дIа-юха кхухьаш йола библиотечкаш хилар белгал а доаккхаш.

ДIахо белгалдаьккхар нов. Сергеева библиотека лаьрхIа керда здани хьалъяр Iалаьмате боккхача лоархIамера гIулакх хилар, цу гIулакха культура министерствас е еззача тайпара йоакхо ца яр.

1962 шера книжкаш дешараш дикагIа Iалашбар, уж дукхагIа хилийтар, книжкашта дикагIа пропаганда яр, беррига болх КПСС XXII съезда соцамаш кхоачашдара тIаберзабаь хилар — уж да яхаш дийцар докладчико а къамаьлаш даьраша а укх шерара керда декхараш.

Библиотека болхлошта чIоагIа баркал а оалаш, къамаьл дир ший 14 шу даьннача хана денз библиотекера книжкаш ийдеш волча Г. Бермуса, хьехархой говзал лакхъеча института хьехархочо. «Книжкашта дикагIа пропаганда яра, — йоахар нов. Бермуса,—хIара кIира хувца а хувцаш, кердача книжкай выставка хила еза, моттигерча писателашца вIашагIдеттадала деза».

Цул тIехьагIа къамаьлаш дир заочника нов. Вартанова, пенсионера Чунихина, иштта кхыбараша.

Резолюци тIа а эцаш, керда библиотечни совет хоржаш чакхъяьлар книжкаш дешархой собрани.

В. СНИГЕРЕВА,
Чехова цIерахча библиотека болхло.

Охотски форда чура ткъаьрий лувца ха дIаялоц Iай а. Фордагахьара Калыма наIараш оалаш йолча Нагаево яхача бухтерча порта причалашка вIаштIехьатIехьа океански кемаш ух. Цар трюмашка дада Магадански областа горнякашта хьожадаь дайта мухьаш.

Ер Iа эггара хьалха дена да Магадана вокх дальневосточни порташца ювзаш долча форда наькъашка гIолла кемаш лела йиш йолаш. Шан аренашка гIолла царна никъ боахаш да «Москва» яха низ бола ледокол.

СУРТА ТIА: Нагаево яхача бухтера порт.

Б. Коробойникова сурт.
ТАСС фотохроника.

Шоай съездага кийчлуш ба районера комсомольцаш

ВЛКСМ XIV-ча съезда дика накъа яха кийчлуш я Шаьла района комсомольски организаци.

ХьажкIаш кхеяра эша дика хьалаш долаш я район. ДIайийнача ерригача хьажкIашта гIулакх деш хургья укх шера 120 саг юкъе вола 27 механизированни комсомольско-кагирхой звено. Лаьттан участкаши эшаш йола техникеи хIара звенона къаьст-къаьста дIаеннай.

Шоай участкашка 18 675 тонн моттигера удобренеш дIайихьай района кагирхоша. Районал гаьнна арахьа а дика йовзаш я районерча хьажкIаш дика хьувкъае ховш барий цIераш. Царех ва Зармаев Iабдул-СаIид, Зубайраев Саид-Эмин, Музыкаева Малика, кхыбараш. Йоккхача участкашка хьажкIаш дика хьувкъаяр духьа къовсам лоаттабергболаш я укх шера комсомольско-кагирхой звенош.

ТолашагIа йола опыт хьаIомаеш а дIайоаржаеш а йола юрта боахама къонача специалистий штаб вIашагIъеллай районе. Цу гIулакха юкъе дика дакъа лоацаш ва районни ветлечебница ветврач Магомедов Салман, «Джалка» яхача совхоза II-ча отделене агроном Федерчук Вадим, цу отделенера хьажкIаш лелаеча звено звеньевой Зармаев Iабдул-СаIид, кхыбараш.

Зубайраев Саид-Эмин, Абдулвахабов Iарби, Ибрагимов Султан санна болча звеньевойша кхетамца цхьана тарбеш лелабу клубай заведующей болхи хьажкIаш кхеяра болхи.

Шура яккхара гIулакха доккхий толамаш даьхад къонача доякаша Исаева Ловладе, Тазуркаева Руме, шоай социалистически декхараш тIехкхоачашдаьча дуккхача кхычар.

Доккхий къахьегама толамаш доах комсомольцаша кердача промышленни предприятешка а. Совнархоза чуйоагIача СМУ-3, комсомолец Серазетдинов Борис бригадир волча штукатурий бригадана коммунистически къахьегама бригада яха цIи еннай.

Гаганова Валентинас дIадоладаь гIулакх хьал а лаьца, эггара дукхагIа тIехьаюсаш йолча бригаде вахар Борис. ХIанз из бригада а коммунистически къахьегама бригада яха цIи яккхар духьа къовсам лоаттабеш я.

Дика къахьег комсомольцаша Шалински шекара заводе. Комсомольцаша лоархIаш а сий деш а ва резчикий бригада бригадир вола Сусуркаев Шарап, оператор Тепсаев Руслан, лаборантка Бобина Люба, кхыбараш.

«Шалинский» совхоза комсомольцаша лаьрхIад комсомола съезда сийна лоацщача хана юртбоахама техникана ремонт яь йистеяккха, хIаьта цхьаццабола комсомольцаш съезд хьаеллача денга коммунистически къахьегама ударника сийлен цIи яккха къовсам лоаттабеш ба.

Хьамсарча Коммунистически парте исторически решенеш кхоачаш а еш, района комсомольцашеи кагирхошеи шоашкара доаггIаш дола дакъа лоац вай мехка коммунистически общество хьалъяра гIулакха юкъе, иштта кийчо ю цар ВЛКСМ XIV-ча съезда накъа болхаш.

Р. ИРИСХАНОВ,
ВЛКСМ Шалински райкома секретарь.

Культпросветучрежденей болх—кердача декхарий боарамга

(КУЛЬТУРА БОЛХЛОЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ СОВЕЩАНЕРА)

Укх деношка Грозне культура болхлой республикански совещани хилар. Культпросветучрежденешта хьалхашка латтача декхарех доклад йир культура министра нов. Татаева.

— КПСС XXII-ча съезда решенешца хьалхле а лелаеш дикка пайдане балхаш даьд Нохч-ГIалгIайчен культура болхлоша, аьлар нов. Татаева. — ТIехь-тIехьагIа дукхагIа хулаш латт республика культпросветучрежденеш а.

Культура учрежденешка хIанз шерра юкъедоаладаьд общественни хьисапе болх белга. Сунженски, Шаьла, Гудермеса, МагIалбика районашка хьайийлай культура халкъа университеташ. Шелковской, Советски районашка болх беш я кхалнаха лаьрхIа, дезал кхебара дешаш хьехаш йола университеташ. Грозненски опорно-хьокхама совхозе болх беш я юрта боахама знаней университет. Дуккхача культура ЦIеношка, клубашка вIашагIъехкай общественни Советаш, тоаяьй гойтара агитаци, каст-каста вIашагIъехк дикагIбарий опыт дIа-юха йовзийташ йола сайренаш, къахьегамхошта шерра дIайовзийт КПСС XXII съезда решенеш. Дика тоабаьб шоай болх дукхагIа йолча библиотекаша а, кинофикаце, краеведчески музея, иштта кхы а.

Цхьабакъда, КПСС XXII съезда решенеша дIадеххача бесса боккъонца дика вIаштIехьбаьккхабац ерригача культпросветучрежденей болх. Къаьстта ледара латт из гIулакх Ведана, Наьсарен, Шаьла, Ачхой-Мартана районашка. Цигарча культура ЦIеношка, клубашка къахьегамхошта шерра дIайовзийтац КПСС XXII съезда решенеш, вIашагIъехкац сакъердаме тематически сайренаш, конференцеш, геттара во вIаштIехьъяьккхай гойтара агитаци, иштта ледара латт дикагIбарий опыт дIайовзийтилга а. Шоай декхараш кхоачащдеш яц цигара библиотекаш.

Дика вIаштIехьбаьккхабац республике юрташкарча клубашка научно-популярнии, документальнии, юрта боахамеи фильмаш къахьегамхошта гойталга. Цхьайолча клубашка кинолектореш а яц. Культура учрежденей болх тоабара кIезига новкъостал ду комсомола райкомаша.

Цу тайпара дола кхоачамбоацараш кIезигагIа хургдар, нагахьа санна культура министерства отделаша культураи искусстваи республикански учрежденеша цахаддаш юрташкарча культпросветучрежденешта эшшаш дола новкъостал доре. Из болх боаггIача бесса вIаштIехьбаьккхабац. Республика книжни издательства тоъал арахецац дикагIбарий опыт ювцаш йола плакаташ, брошюраш, иштта кхы а. Респотребсоюза болхлоша дика вIаштIехьдаьккхадац юрташка книжкаш дохкилга. Библиотекашка ханнахьа дIакхачац эшшаш дола книжкаш, брошюраш. Республика культура ЦIен болхлоша доаггIача бесса новкъостал лоаттадац клубашта. Геттара ледара латт юрташта шефски новкъостал делга а. Республика театрий, филармоне, музыкальни училища кулгалхоша дукха дувц юрташта шефски новкъостал лоаттадарах, цхьабакъда, деш хIама дац. Иштта тесса леладу из гIулакх укх тIеххьарча хана городерча профсоюзни учрежденеша а.

Художественни самодеятельноста IV-ча республикански смотрага районаш мишта кийчлу дийцар культура министра заместитела нов. Наурбиева. Республика дуккхача культпросветучрежденей болхлоша из бехктокхаме гIулакх хIанззехьа боккъонцахьа вIаштIехьдаьккхад.

Массаза а сакъердаме хул Ножай-Юрта районерча клубашка. Цига вIашагIъелла дика самодеятельность я, вахарца бувзам болаш кийчъяь репертуар а йолаш. Самодеятельносте дакъа лоацаш 90 гаргга нохчий йоI я. Каст-каста самодеятельни артисташ хул района тайп-тайпарча колхозий къахьегамхошта концерташ увттадеш. Цул совгIа, уж хул лоалаха ядача районашка а Дагестански АССР-е а. Массанахьа а безаме тIаэц уж къахьегамхоша.

Дика лел гIулакхаш Урус-Мартана районе а. Смотрага кийчлуш йолча ерригача коллективаша хIанззехьа белгалъяьхай шоаш гойтаргйола номераш. Района культура ЦIен болхлоша дика новкъостал ду юрташкарча клубашта. Къахьегамхоша чIоагIа сий деш я Урус-Мартана халхареи хоровойи халкъа коллектив. Сакъердаме репертуар кийчъяьй цо смотрага. Соахкарчул дикагIа болх беш я Надтеречни района самодеятельность а.

Цхьабакъда, дуккхача культура учрежденешка хIанз а тIехь чIоагIа ледара латт республикански смотрага кийчбалара болх. Юрташкарча клубашка чакхъяьхаяц моттигера смотраш. Геттара ледара латт из гIулакх Шаьла районе. Цигарча дукхагIа йолча клубашка хIанз а вIашагIъеллаяц самодеятельность. Культура отдела заведующе нов. Масаева кхоачашдац шийна хьалхашка латта бехктокхаме декхараш.

Кхы дикагIа латтац из болх Ачхой-Мартана районе а. Цигарча дукхагIа йолча клубашка хIанз вIашагIйохкаш мара яц самодеятельни коллективаш.

Дукха кхоачамбоацараш да Наьсарен, МагIалбика, Гудермеса, Ведана, иштта кхыча районашка а.

Из гIулакх кхы дIахо ла мегаргдолаш дац. Республикански смотрага кийчбалара болх лоаццача хана боккъонца вIаштIехьбаккха декхарийла я культура районни отделаш, комсомола райкомаш, культпросветучрежденей беррига болхлой. ХIара клубе вIашагIйолла еза самодеятельни коллектив, массайолча моттиге соахкарчул шозза дукхагIа хила беза самодеятельносте дакъа лоацараш. Геттара чIоагIа терко тIаяхийта еза самодеятельни коллективай репертуар таханарча деноща бувзам болаш, идейни чулоацам кIоарга болаш вIаштIехьъяккхара.

Библиотекашта хьалхашка латта сийлен декхараш дувцаш къамаьл дир писатела С. Арсанова. Художественни литература хинна а ца Iеш юрта боахама къахьегамхошта эшшаш дола литература хила деза библиотекашка. Денгара денга книжкаш дешараш дукхагIа хургболаш вIаштIехьбаккха беза шоай болх библиотекай болхлоша.

Старопромысловски района № 8 йолча библиотека заведующе нов. Саранцевас дийцар шоай балха опытах. Библиотеке общественни хьисапе болх беш дуккха производственникаш ба. Цар чIоагIа пайдане къамаьлаш ду каст-каста вIашагIъехкача тематически сайренашка. Дика вIаштIехьъяьккхай гойтара агитаци а. Библиотеке кхетамца вIаштIехьдаьккхад дикагIбарий опыт дIайовзийтилга.

Нов. Саранцевас белгалдаьккхар, культпросветучрежденешка болх беш бола нах из болх дика бовзаш а дукха безаш а хила безилга. Цу балха дукхагIа юкъеоза беза нохчийи гIалгIайи кхалнах.

Республикански смотрага кийчлуча хана тха самодеятельни коллективашта чIоагIа новкъостал эш, аьлар Ножай-Юрта культура ЦIен директора нов. Булгучева. Цхьабакъда, шефашкара тхона хIанзалца гучадаьнна цхьаккха тайпа новкъостал дац.

Шефаша шоаш тIаийца декхараш кхоачашдара кIезига терко елга гучадоаккхаш къамаьл дир Каргалински районерча Дубовски станични клуба заведующе нов. Кочеткова а. ВIалла новкъостал дац тхона, аьлар цо, Лермонтова цIерахча театра коллективо. ДIахо нов. Кочеткова белгалдаьккхар шоай самодеятельноста нохч-гIалгIай костюмаш тоъал йоацилга, хIаьта юрташка клубаш хьалъеча хана специалисташ эшилга. Цу гIулакхага хьажа еза культура Министерство.

Дика репертуар кийчъяра кхоачам боллаш литература, иштта кхы эшар а доацилга белгалдоаккхаш къамаьл дир Грозненски района культура ЦIен директора нов. Пушкарева.

Художественни кулгалхой ца хилар бахьан долаш чIоагIа хало оз оаха, аьлар Наьсарен района культура отдела заведующе нов. Абадиева. Художественни самодеятельноста болх вIаштIехьбаккхара вIалла новкъостал деш яц моттигера советаш.

Совещане къамаьл даьча ВЛКСМ обкома секретара нов. Киндарова, халкъа творчества ЦIен директора нов. Пяташа белгалдаьккхар, культура болхлошеи комсомола болхлошеи шоайла чIоагIа бувзам лелабе безилга. Смотрага кийчлуча хана болх беш хинна а ца Iеш массаза а болх беш хила еза самодеятельность.

ХIанз культура учрежденешта хьалхашка латта декхараш белгалдоахаш, къамаьл дир КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдела заведующе нов. Александрова. Царех керттерадараш да КПСС XXII съезда решенеш шерра къахьегамхошта юкъе йоаржаяр, дикагIбарий опыт дIа-юха йовзийтар, СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш хулача хьинаре дакъа лацар, республикански смотрага дика кийчо яр.

СЕРДАЛО

4-гIа оагI. 25 февраль, 1962 шу.

ЛадувгIа радиога

25-ча феврале: 7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 7.30 — ашарий антракт; 7.35 — «Ленинан некъ» газета обзор; 7.50 — хоамаши передачай программеи; 8.20 — «Сердало» газета обзор; 8.35 — «Кантесс» яхача карельски ансамбла концерт; 16.00 — «Семилетка спутник» — пионераштеи школьникаштеи лаьрхIа радиожурнала хьалхара номер (эрсий меттала); 16.25 — «Шоана, кхалнах» — радиожурнал (нохчий меттала); 16.45 — «Спортивни Нохч-ГIалгIайче» — радиожурнал (эрсий меттала); 17.05 — сатирически журнал (гIалгIай меттала); 17.35 — радиоладувгIархой заявкех концерт.

26-ча феврале: 6.50 — хоамаши передачай программеи; 7.15 — «Тха микрофона хьалхашка» — передача (эрсий меттала); 16.00 — нохч-гIалгIай ашарий концерт; 16.25 — «Вай лоалахошка» — передача (гIалгIай меттала); 16.40 — керда хоамаш (гIалгIай меттала); 16.50 — «Нефтяникий девиз»—промышленноста болхлошта передача (гIалгIай меттала); 17.05 — керда хоамаш (нохчий меттала); 17.20 — «РадиоладувгIархой письмоех» — передача (нохчий меттала); 17.35 — ашарий антракт; 17.45 — кагирхошта передача (нохчий меттала); 18.00 — керда хоамаш (эрсий меттала); 18.15 — «Вокальнии инструментальнии ансамбль» — концерт.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цIерахча кинотеатре
Йоккха зал — **«Сентябрера безам».**
Долалу: 10, 12, 2, 4, 6, 8. 10.
№ 1 йола зIамига зал « **«Цхьа алиби кIезига йолча».**
Долалу: 8.30, 10.30, 12.30, 2.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30.
№ 2 йола зIамига зал — берий сеанс **«Золушка».**
Долалу: 9—11. **«Сентябрера безам».**
Долалу: 1, 3, 5, 7, 9.
№ 3 йола зIамига зал — Берий сеанс **«ТIеххьара дюйм».**
Долалу: 9.30, 11.30. **«Сентябрера безам».**
Долалу: 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30.

«Родина» яхача кинотеатре
«Хьа доттагIий» — (берий сеанс).
Долалу: 9.
«Цхьа алиби кIезига йолча».
Долалу: 10.40, 3.50.
«Халхара дунен чу».
Долалу: 12.40, 6. **«Сентябрера безам».**
Долалу: 2.10, 7.30, 9.10.
ДIаьхдаь сеанс—**«Иракера доккха цIей».**
Долалу: 9.10.
26-ча феврале денз **«Тахан шовзткъанел тIех да цар».**

Город Грозне, Красноармейски улицагIа, 11 вахача **Еремеев** Владимир Павловича суде деннад город Баку, Фиолетова улицагIа 6, 71-ча квартире яхаш йола **Еремеева** Нина Андреевна йитарах дола дош.

Дош дувцаргда г. Баку, халкъа суде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦIеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48, партийни вахареи, экономикаи, письмойи отделий — 2-25-72; корректорске — 2-30-91;

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, экономики и писем — 2-25-72; корректорской — 2-30-91.

1918 шерарча 11-ча августа цIерах йола типографи, г. Грозный, Революце проспект, 30/3.

Типография имени 11 августа 1918 года, г. Грозный, проспект Революции 30/3.

СФ05020. Заказ № 1189.